

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΜΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις των
προγραμμάτων αυτών στην οικονομική ανάπτυξη.

Όνοματεπώνυμο: Mercy-Anyango Babu

Επιβλέπων Διδάσκων: Ρουκανάς Σπυρίδων

A.M: 7342142100002

Ακ. έτος: 2022-2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	6
Χαρακτηριστικά Μιας Αναπτυσσόμενης Οικονομίας	6
Εισαγωγή.....	6
Αφρική.....	8
Η αποτυχία της αγοράς.....	9
Το Χρέος.....	10
Συμπέρασμα	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	11
Θεωρητικό Υπόβαθρο.....	11
Εισαγωγή.....	11
Θεωρίες οικονομικής ανάπτυξης.....	11
Θεωρία της δομικής αλλαγής	12
Η θεωρία της εξάρτησης.....	13
Συμπέρασμα	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	14
Εισαγωγή.....	14
Η Εξωτερική Οικονομική Βοήθεια	14
Η Αποτελεσματικότητα Της Οικονομικής Βοήθειας.....	15
Τα Κίνητρα Της Οικονομικής Βοήθειας	16
Οι Επιδράσεις Της Οικονομικής Βοήθειας	18
ΜΚΟ	20
Η Συναίνεση της Ουάσιγκτον.....	20
Συμπέρασμα	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	22
Η Παγκόσμια Τράπεζα	22
Εισαγωγή.....	22
Οι Στόχοι Των Δανείων	24
Οι Πολιτικές της Παγκόσμιας Τράπεζας.....	25
Οι Ιδιωτικοποιήσεις	26
Παράδειγμα	26

Η Παγκόσμια Τράπεζα Το Δ.Ν.Τ. Και Το Μεξικό.....	27
Συμπέρασμα	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	29
Μελέτη Περίπτωσης: Αίγυπτος	29
Τα δάνεια αφορούν τους τομείς.....	30
Προϋποθέσεις Εφαρμογής	31
Η Αξιολόγηση Του Προγράμματος από την Παγκόσμια Τράπεζα.....	31
Αποτελέσματα σύμφωνα με την Τράπεζα της Αιγύπτου	34
Συμπέρασμα	35
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	36
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο σκοπός αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι η περιγραφή και η ανάλυση σε βάθος την επίδραση της οικονομικής βοήθειας σε συνδυασμό με τον ρόλο των μηχανισμών οικονομικής αναδιάρθρωσης σε αναπτυσσόμενα κράτη. Μαζί με την βιβλιογραφική επισκόπηση, ο στόχος είναι να διευκρινιστούν οι τρόποι εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων.

Τα αναπτυσσόμενα κράτη καταφεύγουν στην Παγκόσμια Τράπεζα και στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με σκοπό τη μείωση της φτώχειας και την οικονομική ανάπτυξη.

Η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο χορηγούν δάνεια στα αναπτυσσόμενα κράτη που έχουν πρόβλημα με το ισοζύγιο των πληρωμών καθώς, με την αποπληρωμή του εξωτερικού χρέος καθώς και τη σταθεροποίηση της οικονομίας. Ο στόχος είναι η μείωση της φτώχειας και την οικονομική ανάπτυξη μέσω των μακροοικονομικών μεταρρυθμίσεων που επιτυγχάνονται με την παροχή της οικονομικής και τεχνικής βοήθειας.

Η Παγκόσμια Τράπεζα στοχεύει σε πολιτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις και στην ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα, χορηγεί δάνεια κυρίως για χρηματοδότηση των αναπτυξιακών έργων υποδομής και το ΔΝΤ επιδιώκει κυρίως την οικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη μέσω των οικονομικών μεταρρυθμίσεων. Τα κράτη καταφεύγουν στο ΔΝΤ για παροχή οικονομικής στήριξης μέσω των δανείων ιδιαίτερα σε ακραίες στιγμές οικονομικής κρίσης για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. (worldbank.org, 2019)

Η παρούσα εργασία στοχεύει να αναλύσει τους σκοπούς και επιδράσεις των δανείων και της εξωτερικής οικονομικής βοήθειας που χορηγούνται από διμερείς ή πολυμερείς διεθνείς οργανισμούς στα αναπτυσσόμενα κράτη. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί η οικονομική κατάσταση των αναπτυσσόμενων κρατών μέσα από το θεωρητικό υπόβαθρο. Και τέλος, η μελέτη περίπτωσης που αφορά την οικονομική μεταρρύθμιση της Αιγύπτου με την χορήγηση των δανείων από την Παγκόσμια Τράπεζα.

Το ερευνητικό ερώτημα – Ποιες είναι οι προτεινόμενες πολιτικές για οικονομική ανάπτυξη της Παγκόσμιας Τράπεζας σε συνεργασία με τον Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για τα αναπτυσσόμενα κράτη;

Ερευνητικές υποθέσεις- Ποιοι είναι οι παράμετροι της οικονομικής ανάπτυξης.

Ποια είναι τα αποτελέσματα των προγραμμάτων αναδιάρθρωσης στην οικονομία των αναπτυσσόμενων χωρών.

Το δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας αναφέρεται στα χαρακτηριστικά μιας αναπτυσσόμενης οικονομίας σε σύγκριση με τις ανεπτυγμένες οικονομίες καθώς και στους παράγοντες που συμβάλλουν στην χαμηλή οικονομική ανάπτυξη.

Το τρίτο κεφάλαιο εστιάζεται στο θεωρητικό υπόβαθρο, οι κυριότερες θεωρίες ανάπτυξης.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναλύει την οικονομική εξωτερική βοήθεια ποιες είναι οι επιδράσεις, τα κίνητρα και από ποιους παράγοντες εξαρτάται η αποτελεσματικότητα της.

Το πέμπτο επικεντρώνεται στην Παγκόσμια Τράπεζα στους στόχους των δανείων και στις πολιτικές των της Τράπεζας με παράδειγμα το Μεξικό και την μελέτη περίπτωση την Αίγυπτο.

Και τέλος το κεφάλαιο έξι τα συμπεράσματα.

Η συνεισφορά της εργασίας θα είναι η διευκρίνιση των ρόλων, κινήτρων και επιδράσεων των κυβερνητικών και μη κυβερνητικών δρώντων σε συνεργασία με τους παγκόσμιους οργανισμούς στην υλοποίηση των οικονομικών διαρθρωτικών προγραμμάτων με σκοπό τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Χαρακτηριστικά Μιας Αναπτυσσόμενης Οικονομίας

Εισαγωγή

Ο λόγος της βραδείας οικονομικής ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων χωρών είναι η εξάρτηση κυρίως στην αγροτική παραγωγή σε αντίθεση με τις ανεπτυγμένες οικονομίες που βασίζονται στην βιομηχανία και τεχνολογία. Επιπλέον η αδύναμη διακυβέρνηση σε συνδυασμό με το ιστορικό πλαίσιο της αποικιοποίησης, οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι εγκλωβισμένες στη φτώχεια.

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη 46 χώρες χαρακτηρίζονται ως λιγότερο αναπτυγμένες (Least Developed Countries - LDC) με Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) κατά κεφαλήν 1000 δολάρια ή λιγότερα.

Η οικονομική ανάπτυξη σύμφωνα με τους Kim και Heshmati (2014) διακρίνεται σε 2 κατηγορίες ποσοτική και ποιοτική. Η ποσοτική ανάπτυξη εξαρτάται από την χρήση της τεχνολογίας στη βιομηχανία. Η ποιοτική εξαρτάται από την τεχνολογική εξέλιξη που προέρχεται από καινοτομία η μέσω της ενίσχυσης της βιομηχανίας και με καινούργια προϊόντα που παράγουν ζήτηση. (Kim και Heshmati, 2014, σ.7)

Η οικονομική ανάπτυξη εξαρτάται από την επίδραση της χρηματο-οικονομικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με την βιομηχανική ανάπτυξη. (Kim και Heshmati, 2014, σ.18)

Σε μια αγροτική κοινωνία η ποιοτική ανάπτυξη δύσκολα επιτυγχάνεται λόγω της βραδείας τεχνολογικής ανάπτυξης. Υπάρχει ωστόσο ποσοτική ανάπτυξη έως ένα σημείο λόγω του περιθώριου της γης. Η οικονομία παραμένει στάσιμη για αυτούς τους λόγους.

Σε μια κοινωνία που βασίζεται στη βιομηχανία μέσω της καινοτομίας, η οικονομία αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς. Κρίνεται μόνο με ποιοτικούς παραμέτρους. (Kim και Heshmati, 2014, σ.9)

Η οικονομία των ανεπτυγμένων χωρών ειδικεύεται στην παραγωγή και στην επέκταση των βιομηχανιών με προϊόντα υψηλής αξίας. Και οι αναπτυσσόμενες χώρες όμως με αγροτική οικονομία ειδικεύονται στην παραγωγή τροφίμων και σε άλλα προϊόντα χαμηλής αξίας με σκοπό την αυτοσυντήρηση. Η ειδίκευση σε μια αναπτυσσόμενη χώρα στοχεύει στην διατήρηση της αγροτικής οικονομίας αντί στην ανάπτυξη της βιομηχανίας με αποτέλεσμα η οικονομία να παραμένει στάσιμη. (Kim και Heshmati, 2014, σ.12)

Οι ανεπτυγμένες οικονομίες έχουν το πλεονέκτημα του χρόνου και της πρόσβασης στην αγορά συναλλαγών σε σύγκριση με τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου πρέπει να προλάβουν την οικονομική ανάπτυξη. (Kim και Heshmati, 2014, σ.19) Σε μια ανεπτυγμένη κοινωνία οι πνευματικοί παράγοντες όπως η πληροφορία και η τεχνολογία παίζουν σημαντικό ρόλο για την οικονομική ανάπτυξη.

Τα αγροτικά προϊόντα είναι ανελαστικής ζήτησης. Η ανελαστικότητα της τιμής σημαίνει πως η ζήτηση των προϊόντων δεν αυξάνεται ακόμα και με την αύξηση της προσφοράς. Η εισοδηματική

ελαστικότητα είναι χαμηλή για τα αγροτικά προϊόντα διότι με την βελτίωση της οικονομικής κατάστασης η ζήτηση για τα αγροτικά προϊόντα μειώνεται. (Kim και Heshmati, 2014, σ.28)

Η αγροτική κοινωνία βασίζεται σε μια απλή αναπαραγωγική οικονομία. Σε αντίθεση με την επεκτατική αναπαραγωγική οικονομία των ανεπτυγμένων χωρών. (Kim και Heshmati, 2014, σ.22)

Η αγροτική ανάπτυξη είναι σημαντική για την συνολική οικονομική ανάπτυξη. Καθώς εξασφαλίζει την τροφή μειώνοντας την εξάρτηση από εισαγωγή τροφών και αναπτύσσει την εσωτερική αγορά. (Siddiqi, 1962, σ.8)

Η θεωρία της αγροτικής ανάπτυξης των Johnston and Mellor διακρίνεται σε 3 στάδια. Η πρώτη είναι οι γεωργικές προδιαγραφές, αυτό το στάδιο θεωρείται αυτόνομο και προσανατολισμένο προς την οικογένεια, η παραγωγικότητα είναι χαμηλή, η εκπαίδευση και η τεχνολογία επίσης είναι ελλιπής. Η αύξηση του εισοδήματος όμως έχει όριο καθώς η παραγωγή αυξάνεται μόνο μέσω εδάφους και εργασίας.

Το δεύτερο στάδιο είναι η επέκταση αγροτικής παραγωγής μέσω εργασίας έντασης και τεχνολογίας. Σε αυτό το στάδιο γίνεται χρήση της εκπαίδευσης και των μη παραδοσιακών παραμέτρους όπως η τεχνολογία.

Στο τρίτο στάδιο η εργασία έντασης αντικαθίσταται σταδιακά με μηχανήματα μέσω της τεχνολογίας ο αγροτικός τομέας γίνεται μέρος της βιομηχανικής κοινωνίας.

Η αγροτική οικονομία δεν μπορεί να εξελιχθεί σε οικονομία κλίμακας διότι βασίζεται σε αγροκτήματα και αγρότες, η ισορροπία δεν μπορεί να επιτευχθεί διότι παράγοντες όπως η έλλειψη ρίσκου λόγω των χαμηλών επίπεδων επένδυσης, η ποιότητα του εδάφους και εάν το αγρόκτημα ανήκει σε οικογένεια η όχι.

Το κεφάλαιο δεν συσσωρεύεται με την ανελαστικής ζήτησης των αγροτικών προϊόντων. (Kim και Heshmati 2014 σ.33)

Η μεικτή γεωργία (mixed farming) αποτελεί ένα ενδιάμεσο στάδιο για τη μετάβαση από την παραγωγή για αυτοκατανάλωση σε εξειδικευμένη παραγωγή. Η μεικτή γεωργία εισάγει νέες καλλιέργειες, παύει να εστιάζεται όλη η ενέργεια σε μια καλλιέργεια. Με αυτόν τον τρόπο η αδρανής γης και η εργασία εκμεταλλεύονται προσφέροντας μια ασφάλεια εισοδήματος στους αγρότες. (Todaro και Smith, 2022, σ. 444) η αποτελεσματικότητα θα εξαρτηθεί από την ικανότητα αύξησης της παραγωγικότητας και από τις κοινωνικές και θεσμικές συνθήκες. (Todaro και Smith, 2022, σ.445)

Για παράδειγμα στις ΗΠΑ μετά τον ΒΠΠ ο αγροτικός τομέας αναπτύχθηκε ραγδαία λόγω χρήσης της τεχνολογίας σε συνδυασμό με κεφάλαιο και τις υποστηρικτικές πολιτικές της εποχής.

Με το εμπόριο λύνεται το πρόβλημα της ανελαστικότητας, το περισσευόμενο προϊόν πουλιέται στο εξωτερικό όπου υπάρχει ζήτηση και οι αγρότες βγάζουν κέρδος.

Η Ευρώπη το μεσαίωνα ανέπτυξε την εμπορική κοινωνία πριν την βιομηχανοποίηση μέσω της επέκτασης των εμπορικών δικτύων και σε συνέχεια την συσσώρευση κεφαλαίου όπου επενδύεται σε άλλους τομείς του εμπορίου. Σημαντικό είναι σε επόμενο βήμα να αναπτυχθούν καινούργια προϊόντα. (Kim και Heshmati, 2014, σ.54)

Με την εξασφάλιση της τεχνολογίας τα ανεπτυγμένα κράτη εξελίχθηκαν σε βιομηχανικά από εμπορικά. Μέσω της επεκτατικής αναπαραγωγής κεφαλαίου απέκτησαν πρόσβαση στη τεχνολογία οδηγώντας στη συσσώρευση του κεφαλαίου.

Τα αναπτυσσόμενα κράτη από την άλλη πλευρά προσπαθούν να αναπτύξουν την τεχνολογία μέσω εισαγωγής ή μέσω αντιγραφής της τεχνολογίας των ανεπτυγμένων κρατών. Η συσσώρευση του κεφαλαίου πραγματοποιείται με αργούς ρυθμούς στις αναπτυσσόμενες χώρες για να φτάσει στα επίπεδα των ανεπτυγμένων. Επιπλέον οι αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να ανταγωνιστούν με τις ανεπτυγμένες.

Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις αποτελούν μια πιθανή λύση για τη κάλυψη του κενού για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες, καθώς ασκούν σημαντική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη. (Kim και Heshmati, 2014 σ.261)

Αφρική

Σε σύγκριση με τις οικονομικές συνθήκες που επικρατούν σε παγκόσμιο επίπεδο, η οικονομική ανάπτυξη στην Αφρική είναι ελάχιστη. Για παράδειγμα το 2001 παρήγαγε και εξήγαγε τα ίδια προϊόντα με τη δεκαετία του 1970 και 1980. Συνεισφέρει μόλις το 1% του ΑΕΠ και 1.5% στο παγκόσμιο εμπόριο. (Onwuka 2006, σ.3) Αυτό αποτελεί συνέπεια της μονοδιάστατης δομής της οικονομίας σε σχέση με τις δυτικές οικονομίες. Επίσης οι ανεπτυγμένες χώρες δεν έχουν πλέον ανάγκη από τις πρώτες ύλες όπως το λάστιχο και βαμβάκι σε μεγάλο βαθμό όπως στο παρελθόν.

Άλλα αίτια της χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης της Αφρικής περιλαμβάνουν, την άνιση κατανομή του πλούτου, τον αποκλεισμό του πληθυσμού από τις κοινωνικές υπηρεσίες, η περιθωριοποίηση από το παγκόσμιο εμπόριο και οικονομία και τεράστια εξωτερικά χρέη.

Η φτώχεια επικρατεί παρα το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις στην Αφρική έχουν δεσμεύσει τεράστιους πόρους για τη μείωση της φτώχειας. (Onwuka, 2006, σ.3)

Η φτώχεια δεν αφορά μόνο την χαμηλή οικονομική ανάπτυξη αλλά και το επίπεδο κρατικών δαπανών ή εισφορών καθώς βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα από το επιτρεπτό όριο. Η φτώχεια είναι πολυδιάστατη αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση, υγεία και υποδομές, άνισες ευκαιρίες σε εργασία. (Onwuka, 2006, σ.6)

Ο ιμπεριαλισμός και η αποικιοκρατία συνέβαλαν στους άνισους όρους στο παγκόσμιο εμπόριο και σε συνδυασμό με την περιθωριοποίηση η Αφρική δεν είχε ίση δυνατότητα για οικονομική ανάπτυξη. Η παγκοσμιοποίηση ενίσχυσε το ρόλο της περιφέρειας στην Αφρική και η οικονομική ανάπτυξη της δύσης βασίστηκε στην φτωχοποίηση της Αφρικής.

Επίσης η κοινωνική ανισότητα παίζει σημαντικό ρόλο. Η πρόσβαση για την χορήγηση των τραπεζικών δανείων είναι περιορισμένη με αποτέλεσμα η επιχειρηματικότητα των πολιτών να είναι χαμηλή. τα επίπεδα αποταμίευσης επίσης παραμένουν χαμηλά. Επιπλέον, η πρόσβαση σε εκπαίδευση στα παιδιά είναι περιορισμένη. Η κοινωνική ανισότητα ενισχύει τις ισχυρές ομάδες στη κοινωνία, η εξουσία εξυπηρετεί κυρίως τα προσωπικά συμφέροντα. Οι οικονομικοί πόροι χρησιμοποιούνται συχνά για δωροδοκίες, φθείροντας περαιτέρω τους θεσμούς. (Todaro και Smith, 2017, σ.221)

Η αποτυχία της αγοράς

Η αγορά στα αναπτυσσόμενα κράτη χαρακτηρίζεται από ατέλειες στη δομή και την έλλειψη οργάνωσης. Λόγω της στρέβλωσης των τιμών, οι κυβερνήσεις έχουν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην ρύθμιση των ατελειών. Η έλλειψη της κρατικής παρέμβασης οδηγεί σε κακή κατανομή των πόρων.

Σύμφωνα με τους Todaro και Smith, υπάρχουν δυο μορφές της αποτυχίας της αγοράς. Όταν η αγορά απουσιάζει παντελώς ή να μην μπορεί να λειτουργεί σωστά, όταν η αγορά να είναι υπαρκτή αλλά η κατανομή των πόρων να μην είναι αποτελεσματική και η αγορά να παράγει ανεπιθύμητα αποτελέσματα. (Todaro και Smith, 2022, σ.528)

Τα αίτια της αποτυχίας της αγοράς είναι:

- Η εξωτερικότητα. αναφέρεται σε κόστος ή όφελος που προκύπτει από μια συναλλαγή που επηρεάζει ένα τρίτο πρόσωπο που δεν σχετίζεται με τη συναλλαγή.
- Τα Δημόσια Αγαθά. Τα Δημόσια Αγαθά όπως η υγεία και η εκπαίδευση, καταναλώνονται από μεγάλο μέρος του πληθυσμού, είναι μη-ανταγωνιστικά και μη-αποκλειόμενα. Η αποτυχία της αγοράς προκύπτει όταν ένα μέρος του πληθυσμού καταναλώνει τα αγαθά και τις υπηρεσίες χωρίς να συμβάλλει πληρώνοντας αντίστοιχα.
- Ο έλεγχος της αγοράς. Υφίσταται όταν ο αγοραστής ή ο πωλητής έχει τη δύναμη να καθορίζει τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών σε μια αγορά.
- Η πληροφόρηση στην αγορά. Όταν υπάρχει έλλειψη της πληροφόρησης στην αγορά ανάμεσα στους αγοραστές ή τους πωλητές, δείχνει ότι η τιμή της ζήτησης ή της προσφοράς δεν αντανακλά τα οφέλη ή το κόστος ευκαιρίας ενός αγαθού. (CFI Team, 2022)

Η κυβέρνηση μπορεί να επέμβει μέσω της θέσπισης νομοθεσιών που στοχεύουν στην αλλαγή της συμπεριφοράς, ή μέσω του μηχανισμού των τιμών¹ που επίσης στοχεύει στην αλλαγή συμπεριφοράς, το κράτος μπορεί να αποθαρρύνει για παράδειγμα μέσω αύξησης φορολογίας ορισμένων αγαθών. (CFI Team, 2022)

Η υλοποίηση των κατάλληλων πολιτικών προϋποθέτει μια ικανή κυβέρνηση για να τα εφαρμόσει. Η Κυβερνητική Αποτυχία περιγράφει μια κατάσταση όπου τα άτομα στην εξουσία εξυπηρετούν ή θέτουν σε προτεραιότητα τα δικά τους συμφέροντα υπεράνω του δημοσίου συμφέροντος. (Todaro και Smith, 2017, σ.521) Η Κυβερνητική Αποτυχία αναφέρεται επιπλέον σε κυβερνητική παρέμβαση που οδηγεί σε επιδείνωση της κατάστασης ειδικά όταν οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν διαθέτουν τα επαρκή κίνητρα για την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών.

¹ «Μηχανισμός της αγοράς ή μηχανισμός των τιμών είναι ένα σύστημα διανομής αγαθών το οποίο προσπαθεί να επιλύσει το πρόβλημα της επιλογής των αναγκών που θα ικανοποιηθούν και του τρόπου παραγωγής των προϊόντων με τους περιορισμένους παραγωγικούς συντελεστές που διαθέτει μια κοινωνία» <https://euretirio.com/mixanismos-timon/>

Το Χρέος

Στην προσπάθεια της μεγέθυνσης της οικονομίας, οι αναπτυσσόμενες χώρες καταφεύγουν σε εξωτερικούς πόρους, σε δάνεια από πλούσια κράτη. (Górniewicz, 2009, Costa, 1991)

Η συσσώρευση του εξωτερικού χρέους αναφέρεται στη διαδικασία κατά την οποία η εγχώρια αποταμίευση είναι χαμηλή και τα ελλείματα των τρεχουσών συναλλαγών είναι αντίθετα υψηλά. (Todaro και Smith, 2022, σ.658)

Οι λόγοι συσσώρευσης του εξωτερικού χρέους σύμφωνα με τον Górniewicz (2009) διακρίνονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς. Οι εσωτερικοί αφορούν τις πολιτικές επένδυσης και τους κανόνες εισαγωγής, την χρηματοοικονομική και την δημοσιονομική πολιτική καθώς και η εθνική φυγή των κεφαλαίων. Οι εξωτερικοί λόγοι αναφέρονται στους:

- μη ευνοϊκούς εμπορικούς όρους και στις φιλελεύθερες απαιτήσεις στις διεθνείς συμφωνίες
- στην προστατευτική πολιτική των ανεπτυγμένων κρατών
- σε κυμαινόμενα επιτόκια
- σε αλλαγές στους όρους πίστωσης και μείωση εισροής ξένων κεφαλαίων

Το εξωτερικό χρέος των αναπτυσσόμενων κρατών αυξήθηκε κατά τη δεκαετία 1970-81 από 28.8 δισεκατομμύρια σε 244.8, κατά μέσο όρο αυξήθηκε κατά 21.5% το χρόνο. (Costa, 1991, σ.2)

Αρχικά τα δάνεια είχαν θετική επίδραση στην οικονομία των χωρών με υψηλό χρέος, η εγχώρια αποταμίευση αυξήθηκε κατά 2% με εξωτερικά δάνεια και κατά 18.1% το 1965-73 αντιπροσωπεύοντας το 20.1% του ΑΕΠ κατά το 1973-80. (Costa, 1991, σ.3)

Κατά τη δεκαετία του 1970 οι χώρες ήταν ικανές να ανταποκριθούν στις δανειακές υποχρεώσεις λόγω των χαμηλών επιτοκίων και στην άνοδο των τιμών των προϊόντων προς εξαγωγή.

Η κρίση του χρέους της δεκαετίας του 1980 οφείλεται κατά κύριο λόγο στη χορήγηση δανείων του 1970 και στην ανταπόκριση των ανεπτυγμένων κρατών στην αύξηση της τιμής του πετρελαίου του 1979 όπου προκάλεσε πληθωριστικές πιέσεις, ακολουθώντας αυστηρή δημοσιονομική πολιτική κατέφυγαν σε περιοριστική νομισματική πολιτική προκαλώντας αύξηση σε ονομαστικά επιτόκια. (Górniewicz, 2009, σ.7; Costa, 1991, σ.4)

Οι επιπρόσθετοι λόγοι της συσσώρευσης του χρέους είναι η αλλαγή του διεθνή οικονομικού περιβάλλοντος, η συσταλτική νομισματική πολιτική σε συνδυασμό με την επεκτατική δημοσιονομική πολιτική των ανεπτυγμένων κρατών οδήγησε στην απότομη αύξηση των ονομαστικών και των πραγματικών επιτοκίων των αναπτυσσόμενων χωρών. Επίσης η οικονομική ύφεση του 1882 οδήγησε στη μείωση τη ζήτηση των εισαγόμενων προϊόντων από τα αναπτυσσόμενα κράτη (Costa, 1991, σ.5)

Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η Βασική Μεταφορά (Basic Transfer) το ποσό του συναλλάγματος που κερδίζει η χάνει μια χώρα από διεθνή δανεισμό. (Todaro και Smith, 2017, σ.659)

Συμπέρασμα

Οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι εγκλωβισμένες σε έναν φαύλο κύκλο της φτώχειας και χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης. Η οικονομική ανάπτυξη προϋποθέτει την μετάβαση από την αγροτική οικονομία σε με βιομηχανική σε συνδυασμό με την βελτίωση των πολιτικών και οικονομικών θεσμικών πλαισίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Θεωρητικό Υπόβαθρο

Εισαγωγή

Οι θεωρίες οικονομικής ανάπτυξης εξετάζουν τους παράγοντες που συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη των κρατών. Η οικονομική ανάπτυξη δεν αφορά μόνο την αύξηση των παραγωγικών ικανοτήτων του κράτους αλλά και την θεσμική μεταρρύθμιση.

Ο Μαρξ όμως περιγράφει την διαφορά ανάμεσα την εργατική τάξη και των κεφαλαιοκρατών που ελέγχουν τα μέσα παραγωγής και πως με την εκμετάλλευση των εργατών βγάζουν κέρδη, εξηγεί πως η αλλαγή θα έρθει μόνο με τη σύγκρουση των δυο τάξεων.

Θεωρίες οικονομικής ανάπτυξης

Η οικονομική ανάπτυξη σύμφωνα με τον Ricardo εξαρτάται από τρεις παράγοντες το εύφορο έδαφος, τη βελτίωση μεθόδου της γεωργικής παραγωγής και η δυνατότητα της επέκτασης του εμπορίου στο εξωτερικό. Παράλληλα, σταθερά ο στόχος παραμένει η μείωση των μη ευνοϊκών παραγόντων. Η βελτίωση της παραγωγής γίνεται κυρίως μέσα από την επέκταση της καλλιεργήσιμης γης. Μέσα από την έννοια της φθίνουσας απόδοσης ο Ricardo εξηγεί πως η επέκταση σε λιγότερο εύφορο έδαφος οδηγεί στην μείωση των προϊόντων της γης και τα κέρδη που προέρχονται από αυτήν. (Ρέππας, 1988, σ.85)

Η μείωση των κερδών θα οδηγήσει τους κεφαλαιοκράτες να εισάγουν τη τεχνολογία προκαλώντας τη μείωση της ανάγκη των εργατικών χεριών και τη μείωση των αγροτικών προϊόντων. (Ρέππας, 1988, σ. 86)

Η βελτίωση της παραγωγής με την τεχνολογία αφορά κυρίως το βιομηχανικό τομέα και στοχεύει στην μείωση κόστους και χρόνου της παραγωγής.

Σύμφωνα με την έννοια του συγκριτικού πλεονεκτήματος οι χώρες μπορούν να επωφεληθούν όταν εξειδικεύονται στην παραγωγή του προϊόντος με το χαμηλότερο κόστος ευκαιρίας στην παραγωγή. (Spengler, 2022)

Το διεθνές εμπόριο ως λύση συμβάλλει με την εξαγωγή των φθηνότερων προϊόντων της γης μέσω της τεχνολογικής βελτίωσης. Ο στόχος είναι η διατήρηση των κερδών.

Οι επενδυτικές δραστηριότητες σε άλλες χώρες έχουν σκοπό να περιορίσουν τη συσσώρευση του κεφαλαίου σε αυτές τις χώρες. (Ρέππας, 1988, σ.86)

Ο Μαρξ υποστηρίζει ότι οι σχέσεις των ανθρώπων είναι προκαθορισμένες σε παραγωγικές σχέσεις, αυτές οι σχέσεις αποτελούν τους παραμέτρους που καθορίζουν το κοινωνικό σύνολο και το σύνολο των σχέσεων είναι το οικοδόμημα της κοινωνίας. Ο τρόπος παραγωγής καθορίζει το δρόμο της κοινωνικής και της πολιτικής ζωής. (Ρέππας, 1988, σ.136)

Η βάση καθορίζει το οικοδόμημα, δηλαδή το νομικό και το πολιτικό εποικοδόμημα (πολιτικοί θεσμοί και νομικές σχέσεις), η βάση ελέγχει τα μέσα παραγωγής και τη συνείδηση (θρησκεία και τέχνη).

Οι παραγωγικές σχέσεις αναπτύσσονται μέχρι να έρθουν σε σύγκρουση με τις προηγούμενες παραγωγικές σχέσεις και δυνάμεις. Αυτή η σύγκρουση θα οδηγήσει στη «σύνθεση», όπου οι νέες παραγωγικές δυνάμεις θα εισέλθουν σε άλλη μορφή παραγωγικών σχέσεων. (Ρέππας, 1988, σ.137)

Θεωρία της δομικής αλλαγής

Η θεωρία της δομικής αλλαγής αναφέρεται στη διαδικασία μέσω του οποίου οι υπανάπτυκτες χώρες μετασχηματίζουν τις οικονομικές δομές από οικονομίες με γεωργικής αυτοσυντήρησης σε σύγχρονες και περισσότερο βιομηχανικά οικονομίες μεταποίησης και υπηρεσιών. (Todaro και Smith, 2022, σ.116)

Η θεωρία της ανάπτυξης του W. Arthur Lewis εστιάζει στον δομικό μετασχηματισμό, όπου εξηγεί την οικονομική ανάπτυξη μιας αναπτυσσόμενης χώρας μέσω της μετάβασης των δυο τομέων με την έννοια *διτομεακό υπόδειγμα* (*Lewis two-sector model*), η πλεονάζουσα εργασία μπορεί να μεταφερθεί από αγροτικό τομέα σε δεύτερο διαφορετικό τομέα. (Todaro και Smith 2022, σ.116; Agbenyo 2020)

Ωστόσο υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί στην ανάπτυξη, όπως οι πόροι που διαθέτει η χώρα, το μέγεθος του πληθυσμού καθώς και τους θεσμικούς περιορισμούς. Υπάρχουν επιπλέον και διεθνείς περιορισμούς, όπως η πρόσβαση σε κεφάλαιο, τεχνολογία και στο διεθνές εμπόριο. (Todaro και Smith 2022, σ.122)

Η θεωρία της εξάρτησης

Η θεωρία της εξάρτησης προέρχεται κυρίως από τον μαρξισμό, η θεωρία υποστηρίζει ότι η χαμηλή οικονομική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών οφείλεται σε εξωτερικούς παράγοντες.

Σύμφωνα με τον Emmanuel Wallerstein, το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα χωρίζεται 3 τύπους ανάλογα με το κράτος. Ο πρώτος είναι ο Πυρήνας, ανήκουν τα ισχυρά αναπτυσσόμενα κράτη, όπου συσσωρεύεται το κεφάλαιο, η τεχνογνωσία και τεχνολογία. Ο Πυρήνας εκμεταλλεύεται την Περιφέρεια για τις πρώτες ύλες και το φθινό εργατικό δυναμικό με τη μορφή των μεταναστών.

Ο δεύτερος τύπος είναι η Ημιπεριφέρεια, σε αντίθεση με το πυρήνα δεν έχει συσσωρευμένο κεφάλαιο, παίζει όμως σημαντικό ρόλο φιλτράροντας της οικονομικές και τις πολιτικές σχέσεις προς τη περιφέρεια. Η Ημιπεριφέρεια αποτελεί το ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ της εκμετάλλευσης και της ηγεμονίας. Σε αυτήν τη κατηγορία ανήκουν συνήθως οι αναδυόμενες οικονομίες.

Ο τελευταίος τύπος αναφέρεται στην Περιφέρεια. Η Περιφέρεια χρησιμοποιείται από το κέντρο εκφράζεται μέσα από την μετανάστευση, νεοαποικιακή ιστορία και αγροτική οικονομία. (Elwell, 2013)

Σύμφωνα με το πρώτο ρεύμα, το Υπόδειγμα της Νεοαποικιακής Εξάρτησης, η υπανάπτυξη οφείλεται στο καπιταλιστικό σύστημα και στις σχέσεις ανάμεσα στο κέντρο και τη περιφέρεια. Λόγω του άνισου συστήματος, οι πιθανότητες των αναπτυσσόμενων χωρών για αυτοτέλεια ή ανεξαρτησία είναι εξαιρετικά δύσκολες. Υπάρχουν ωστόσο ομάδες ελίτ εντός των αναπτυσσόμενων χωρών, οι οποίοι στηρίζονται από το κέντρο και απολαμβάνουν υψηλά εισοδήματα και πολιτική εξουσία. Υπηρετεί και επιβραβεύεται από συγκεκριμένες ομάδες που εκπροσωπούν συμφέροντα του κέντρου όπως οι πολυεθνικές επιχειρήσεις και πολυμερείς διεθνής οργανισμούς. (Todaro και Smith, 2017, σ.149)

Το δεύτερο ρεύμα της εξάρτησης, το Υπόδειγμα του Εσφαλμένου Παραδείγματος υποστηρίζει ότι η υπανάπτυξη οφείλεται σε λανθασμένες και ακατάλληλες πολιτικές και συμβουλές των διεθνών οργανισμών. Λόγω των θεσμικών παραγόντων οι πολιτικές που προτείνονται εξυπηρετούν τα συμφέροντα μιας μικρής ομάδας εξουσίας στη κοινωνία. (Todaro και Smith, 2017, σ.149)

Συμπέρασμα

Οι θεωρίες ανάπτυξης, ειδικότερα η θεωρία της δομικής αλλαγής περιγράφουν τους τρόπους της οικονομικής μεγέθυνσης με την μετάβαση από ένα αγροτικό σύστημα σε ένα βιομηχανικό. Σημαντικός παράγοντας αποτελούν οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις.

Οι θεωρίες εξάρτησης δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική σχέση και ιστορία με τα ανεπτυγμένα κράτη και στην θέση των αναπτυσσόμενων κρατών στην παγκόσμια οικονομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Εισαγωγή

Ο σκοπός της εξωτερικής οικονομικής βοήθειας είναι η οικονομική ανάπτυξη, βελτίωση συνθηκών διαβίωσης καθώς και την μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Οι χώρες-δωρητές (διμερής) και οι διεθνείς οργανισμοί (πολυμερείς) συνεργάζονται η αποστέλλουν μονομερώς την οικονομική βοήθεια στα αναπτυσσόμενα κράτη. Συχνά όμως υπάρχουν άλλα κίνητρα από τη πλευρά των χωρών-δωρητών εκτός από την οικονομική ανάπτυξη, συχνά είναι στρατηγικά η πολιτικά συμφέροντα.

Η Εξωτερική Οικονομική Βοήθεια

Οι αναπτυσσόμενες χώρες παραμένουν φτωχές σύμφωνα με τη κλασσική θεωρία λόγω της αύξησης του πληθυσμού, του περιορισμού της γης και των άλλων πηγών κεφαλαίου.

Η νεοκλασική θεωρία όμως υποστηρίζει πως η έλλειψη του φυσικού η ανθρώπινου κεφαλαίου και τεχνολογίας ως σημαντικούς παράγοντες της υπανάπτυξης.

Ο Jeffrey Sachs υποστηρίζει πως οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι παγιδευμένες στη φτώχεια (poverty trap) λόγω του χαμηλού εισοδήματος, αδυνατούν να αποταμιεύσουν και να επενδύσουν με αποτέλεσμα να μην υπάρχει οικονομική ανάπτυξη. Σύμφωνα με αυτήν τη θεωρία η εξωτερική οικονομική βοήθεια θεωρείται ως λύση για την οικονομική ανάπτυξη. (Heckelman και Knack, 2005, σ.15)

Η οικονομική βοήθεια που παρέχεται από τα κράτη συνήθως έχει σκοπό την βελτίωση του ιδιωτικού τομέα και στην απελευθέρωση της αγοράς. Οι χώρες-δωρητές παρέχουν συμβουλές ή τεχνική βοήθεια στις χώρες που λαμβάνουν τη βοήθεια. (Heckelman και Knack, 2005, σ.4)

Για ορισμένες λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (LDC) της υποσαχάριας Αφρικής η εξωτερική οικονομική βοήθεια συνεισφέρει και στην οικονομική ανάπτυξη.

Από το 1970-2016 οι 50 λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες έλαβαν 3900 δισεκατομμύρια δολάρια από τις δωρητές χώρες σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ.

Η εξωτερική βοήθεια που λαμβάνουν αυτές οι χώρες αυξάνεται ωστόσο χωρίς να παρατηρούνται ουσιαστικές αλλαγές στην οικονομία. Για παράδειγμα η Σιέρρα Λεόνε, λαμβάνει από το 1960 οικονομική βοήθεια το ΑΕΠ παραμένει στάσιμο στα 400 δολάρια. Στη Λιβερία το ΑΕΠ μειώθηκε από 1000 το 1960 στα 300 δολάρια το 2004. Η εξωτερική οικονομική βοήθεια σε αυτές τις περιπτώσεις δεν αποτελεί λύση για την παγίδα φτώχειας. (Heckelman και Knack, 2005, σ.17)

Η συζήτηση σχετικά με την οικονομική βοήθεια στην ακαδημαϊκή κοινότητα χωρίζεται σε τρία στρατόπεδα. Η μια πλευρά υποστηρίζει πως η οικονομική βοήθεια έχει θετικές επιδράσεις, κυρίως με τη μορφή της βοήθειας ανοικοδόμησης, συσχετίζοντάς την με την οικονομική ανάπτυξη η άλλη υποστηρίζει πως αν και έχει θετικές επιδράσεις στην οικονομία υπάρχουν και άλλες επιπτώσεις όπως η ολλανδική ασθένεια (Dutch Disease)² και η τελευταία υποστηρίζει ότι η εξωτερική βοήθεια έχει μόνο αρνητικές επιδράσεις. (Jia, 2019, σ.16)

Η Αποτελεσματικότητα Της Οικονομικής Βοήθειας

Ένας από τους σημαντικότερους τρόπους μέτρησης της αποτελεσματικότητας της οικονομικής βοήθειας είναι η οικονομική ανάπτυξη και η μείωση της φτώχειας, άλλωστε είναι από τους βασικούς στόχους της οικονομικής βοήθειας. (Jia, 2019, σ.13)

Η αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής οικονομικής βοήθειας αναφέρεται στην βελτίωση της ποιότητας των ροών των κεφαλαίων που στοχεύουν στην μείωση της φτώχειας. Οι κύριες πρακτικές περιλαμβάνουν την ενθάρρυνση στους δωρητές για διαφάνεια, δίνοντας οικονομική βοήθεια σε δημοκρατικά καθεστάτα ή την εξειδίκευση σε συγκριμένους τομείς ή περιοχές. (Palagashvili, 2019, σ.85)

Οι διεθνείς συμφωνίες της αποτελεσματικότητας γίνονται μέσω των διμερών η των πολυμερών δωρητών. Οι διμερές συμφωνίες αναφέρονται σε συγκεκριμένα κράτη και οι πολυμερές σε διεθνείς θεσμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα η το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Ο ΟΟΣΑ οργάνωσε στη Ρώμη το 2003, το Πρώτο φόρουμ υψηλού επιπέδου για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας (First High Level Forum on Aid Effectiveness). Δημιούργησε επίσης την Ομάδα Εργασίας για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, ο σκοπός είναι η μείωση της φτώχειας και επίδραση συνεισφορά στην οικονομική ανάπτυξη. (oecd.org)

Η Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας (Development Assistance Committee- DAC) του ΟΟΣΑ αποτελεί ένα διεθνή φόρουμ για κράτη με υψηλό εισόδημα που παρέχουν εξωτερική οικονομική βοήθεια στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ο στόχος είναι ο συντονισμός των κοινών δράσεων, η δημοσίευση των μελετών και στατιστικών στοιχείων σχετικά με τις ροές οικονομικής βοήθειας.

Το 2005, στη δεύτερη συνάντηση του ΟΟΣΑ ο στόχος ήταν η δημιουργία ενός πλάνου για την αποτελεσματικότητα της οικονομικής βοήθειας, η Διακήρυξη του Παρισιού για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας (Paris Declaration on Aid Effectiveness). Οι πολυμερείς και οι διμερές δωρητές συμφώνησαν στην υιοθέτηση των πέντε αρχών.

Οι πέντε αρχές:

² Η Ολλανδική ασθένεια αναφέρεται στο παράδοξο φαινόμενο όπου κράτη με σημαντικούς φυσικούς πόρους έχουν χαμηλή οικονομική ανάπτυξη λόγω της αύξησης της αξίας του νομίσματος που οδηγεί στη μείωση των εξαγωγών και στην αύξηση των εισαγωγών. (investopedia.com) (Bjørnskov, 2019, σ. 35)

- Η Κυριότητα (Ownership). Οι χώρες που λαμβάνουν την οικονομική βοήθεια πρέπει και αυτές να έχουν σημαντικό ρόλο στην χάραξη της πολιτικής συντονίζοντας τις δράσεις με τις χώρες-δωρητές.
- Ευθυγράμμιση (Alignment). Οι χώρες -δωρητές υποστηρίζουν τις στρατηγικές, θεσμούς και διαδικασίες μείωσης φτώχειας των αναπτυσσόμενων χωρών.
- Εναρμόνιση (Harmonization). Οι ενέργειες των χωρών -δωρητών είναι εναρμονισμένες μεταξύ τους.
- Αποτελεσματική διαχείριση (Managing for results). Βελτίωση τρόπου λήψης αποφάσεων για καλύτερα αποτελέσματα.
- Αμοιβαία ευθύνη (Mutual accountability). Οι χώρες- δωρητές και οι αναπτυσσόμενες χώρες αναλαμβάνουν ευθύνη για τα αποτελέσματα.

Η τρίτη συνάντηση, Accra Agenda for Action πήρε μέρος στην Άκρα της Γκάνας το 2008. Οι δωρητές δεσμεύτηκαν στην αποτελεσματικότητα της βοήθειας και στον καλύτερο συντονισμό των δράσεων. (oecd.org) (Palagashvili, 2019, σ.88)

Στην τέταρτη συνάντηση στο Μπουτάν το 2011 δημιουργήθηκε η Παγκόσμια Σύμπραξη για Αποτελεσματική Αναπτυξιακή Συνεργασία (Global Partnership for Effective Development Cooperation) όπου υπεγράφη από 161 κράτη και 56 οργανισμούς, ο στόχος είναι η παρακολούθηση της προόδου και εφαρμογή των δεσμεύσεων.

Η αποτελεσματικότητα της οικονομικής βοήθειας εξαρτάται από το βαθμό δέσμευσης των δωρητών και από τις σχετικές ακαδημαϊκές έρευνες σχετικά με την οικονομική ανάπτυξη.

Οι αρχές της διακήρυξης του Παρισιού αποτελούν βάση για καλύτερη αποτελεσματικότητα της οικονομικής βοήθειας.

Όσον αφορά την εναρμόνιση, οι ερευνητές επισημαίνουν πως η εξειδίκευση (specialization) και ο διαμοιρασμός των βοηθειών σε μια χώρα είναι αναγκαίες όταν υπάρχουν πολλοί δωρητές και πολλά έργα σε μια χώρα, η έλλειψη της εξειδίκευσης μπορεί να αποδυναμώσει την ικανότητα της γραφειοκρατίας και της κυβέρνησης να χειριστούν την βοήθεια και επίσης μπορεί να προκαλέσει τη μείωση της οικονομικής ανάπτυξης.

Οι ερευνητές επίσης αναφέρουν και την επιλεκτικότητα (aid selectivity), σύμφωνα με την οποία η οικονομική βοήθεια θα προορίζεται κυρίως σε φτωχά και δημοκρατικά κράτη. Σύμφωνα με τους ακαδημαϊκούς αυτή η μέθοδος παίζει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου της μείωσης της φτώχειας. Μια σημαντική πρόκληση είναι ότι συνήθως οι φτωχότερες χώρες τείνουν να μην είναι δημοκρατικά και έχουν υψηλά επίπεδα διαφθοράς. (Palagashvili, 2019, σ.90)

Τα Κίνητρα Της Οικονομικής Βοήθειας

Όταν η εξωτερική οικονομική βοήθεια σε ένα κράτος δεν στοχεύει στη μείωση φτώχειας και στην οικονομική ανάπτυξη αλλά σε διαφορετικούς σκοπούς, τότε είναι πιθανό να μην είναι αποτελεσματική. Η αποικιακή ιστορία, ο δεσμός μεταξύ των κρατών και οι πολιτικές συμμαχίες παίζουν σημαντικό ρόλο στη παροχή της οικονομικής βοήθειας. Επίσης σύμφωνα με την Palagashvili (2019) οι διμερείς δωρεές έχουν πολιτικούς, στρατηγικούς και επενδυτικούς σκοπούς

ενώ οι δωρεές που προέρχονται από πολυμερείς οργανισμούς συνήθως στοχεύουν στην μείωση της φτώχειας και στην οικονομική ανάπτυξη. Οι πολιτικοί και οι στρατηγικοί λόγοι συμπεριλαμβάνουν τη ψήφο στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, τα ισχυρά κράτη εξαγοράζουν έμμεσα τους ψήφους με τη παροχή της οικονομικής βοήθειας. (Palagashvili, 2019, σ.99)

Οι λόγοι όπου τα ισχυρά κράτη επιθυμούν να επηρεάσουν τη ψήφο στα ΗΕ είναι επειδή τους προσφέρει ένα μοχλό πίεσης και μια πολιτική κάλυψη εφόσον αναθέτουν την εργασία σε άλλους οργανισμούς.

Η διμερής οικονομική βοήθεια επίσης μπορεί να έχει στόχους όπως η δημοκρατικοποίηση, πολιτική σταθερότητα, καταπολέμηση της τρομοκρατίας και πρόσβαση σε φυσικούς πόρους.

Οι ΗΠΑ ανεξάρτητα από την προεδρική διοίκηση πιστεύουν πως η οικονομική βοήθεια παίζει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της εξωτερικής πολιτικής. (Dutta και Williamson, 2019, σ.154)

Σύμφωνα με τη μελέτη των Dreher, Strum, και Vreeland -Development Aid and International Politics, Does Membership on the UN Security Council Influence World Bank Decisions-. Τα δάνεια που χορηγούνται από την Παγκόσμια Τράπεζα δεν στοχεύουν αποκλειστικά στην μείωση της φτώχειας και στην οικονομική ανάπτυξη. Η μελέτη βρίσκει μια ισχυρή συσχέτιση μεταξύ την ιδιότητα του μη μόνιμου μέλους στο Συμβούλιο Ασφαλείας των ΗΕ και στον αριθμό των έργων που λαμβάνει μια χώρα από την ΠΤ. Με άλλα λόγια τα δάνεια τη ΠΤ αποτελούν πολιτικά εργαλεία. (Dutta και Williamson, 2019, σ.155)

Η ιδεολογία παίζει σημαντικό ρόλο στη παροχή της βοήθειας. Οι αριστερές κυβερνήσεις των χωρών δωρητών τείνουν να υποστηρίζουν περισσότερο τη παροχή οικονομικής βοήθειας σε σύγκριση με τους δεξιούς. Οι σοσιαλιστές πιστεύουν στην μείωση της φτώχειας μέσω της αναδιανομής του εισοδήματος με τη παρέμβαση του κράτους. Οι συντηρητικοί όμως πιστεύουν στην δυνατότητα της αγοράς να αποκαταστήσει την οικονομία. Οι δεξιοί και συντηρητικοί δεν πιστεύουν στη παροχή οικονομικής βοήθειας σε αναπτυσσόμενα κράτη αλλά στην σύναψη εμπορικών συμφωνιών και συνεργασίας. (Dutta και Williamson, 2019, σ.159)

Η Ουάσιγκτον³ άλλωστε υποστηρίζει πως η εξωτερική οικονομική βοήθεια προωθεί την πολιτική απελευθέρωση στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η εξωτερική βοήθεια όμως μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο καταπίεσης των πολιτών. Σύμφωνα με τον Ahmed (2019) η οικονομική βοήθεια που προέρχεται από τις ΗΠΑ μειώνει τη ποιότητα των πολιτικών δικαιωμάτων των χωρών που λαμβάνουν τη βοήθεια. (Ahmed, 2019, σ.189)

Οι ισχυρές χώρες-δωρητές χαρακτηρίζονται από την υψηλή φορολογία και από την λειτουργία του κράτους δικαίου. Η επένδυση σε θεσμούς του κράτους είναι σημαντική για την οικονομική ανάπτυξη. Το κράτος πρέπει να έχει την ικανότητα να μειώνει τις συγκρούσεις και να προωθεί το κράτος δικαίου και να ελέγχεται από τους πολιτικούς μηχανισμούς. (Dutta και Williamson, 2019, σ.169) Οι ερευνητές επισημαίνουν τη σημαντικότητα των ανάλογων θεσμών για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Σε αντίθεση όμως στα αναπτυσσόμενα κράτη η εξωτερική οικονομική

³ Οι ΗΠΑ αποτελούν τον μεγαλύτερο διμερή δωρητή, από το 1960 έχει προσφέρει 700 δισεκατομμύρια δολάρια σε εξωτερική βοήθεια. . (Ahmed, 2019, σ.190)

βοήθεια μπορεί να θεωρηθεί ως αντικατάσταση των φορολογικών εσόδων με αποτέλεσμα η εξωτερική οικονομική βοήθεια να μην επενδύεται σε δημοσιονομικά έργα, οι πολίτες επίσης αποφεύγουν τη πληρωμή των φόρων διότι αντιλαμβάνονται ότι τα έργα χρηματοδοτούνται από την εξωτερική βοήθεια και όχι από το κράτος.

Τα φορολογικά έσοδα των αναπτυσσόμενων χωρών είναι κυρίως έμμεσοι (ταρίφες και φόροι πωλήσεων). (Young και Padilla, 2019, σ.170)

Όταν τα δημοσιονομικά έσοδα προέχονται από την εξωτερική βοήθεια αυξάνεται η πιθανότητα των κυβερνήσεων να είναι περισσότερο αυταρχικά. Όταν οι κυβερνήσεις δεν λαμβάνουν έσοδα από την φορολόγηση των πολιτών τείνουν να μην ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών και να μην λογοδοτούν για τις πολιτικές που υιοθετούν. Επιπλέον η οικονομική βοήθεια ενδέχεται να προκαλέσει αναταραχές και συγκρούσεις από ομάδες που επιθυμούν να ανατρέψουν τη κυβέρνηση ώστε να διαχειρίζονται οι ίδιοι τις ροές κεφαλαίων, με αποτέλεσμα τα αυταρχικά καθεστώτα να καταφεύγουν σε ακραία κατασταλτικά μέτρα ώστε να καταπιέσουν τις συγκρούσεις. (Ahmed, 2019, σ.189)

Η οικονομική βοήθεια μπορεί επίσης να προκαλέσει πολιτική αστάθεια ακόμη να οδηγήσει σε πραξικοπήματα. (Heckelman και Knack, 2005, σ.7)

Οι Επιδράσεις Της Οικονομικής Βοήθειας

Με την οικονομική βοήθεια τα κράτη ωφελούνται από την τεχνική βοήθεια, γνώσεις και από την εμπειρογνωμοσύνη των οργανισμών ή του προσωπικού των δωρητών- κρατών. Αυτές οι γνώσεις μπορούν να αφορούν τους τρόπους με τους οποίους επιτυγχάνεται η πολιτική ή οικονομική ελευθερία, ενισχύοντας ομάδες που μακροπρόθεσμα μπορούν να υιοθετήσουν φιλελεύθερες ή δημοκρατικές πολιτικές. Με αυτόν τον τρόπο η βοήθεια ενδέχεται να επηρεάσει θετικά την πολιτική ή την οικονομική μεταρρύθμιση μιας χώρας.

Η οικονομική βοήθεια όμως μπορεί να επηρεάσει αρνητικά το κράτος, διευρύνοντας το ρόλο του κράτους προωθώντας τις κρατικές επενδύσεις αντί για ιδιωτικές. Η οικονομική βοήθεια κατά αυτόν τον τρόπο ενδέχεται να βλάψει τους πολιτικούς θεσμούς και πολιτικές ελευθερίες. (Duncan, 2019, σ.208)

Η πολιτική ελευθερία επιτυγχάνεται μέσω της στοχευμένης βοήθειας που προορίζεται στην βελτίωση του συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης, μέσω παροχής της τεχνικής βοήθειας για καλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της διακυβέρνησης και μέσω της βελτίωσης του συστήματος της εκπαίδευσης και της εργασίας.

Η οικονομική ελευθερία είναι δυνατή μέσω των άμεσων επενδύσεων σε επιχειρήσεις, οι γνώσεις και η εξειδίκευση που παρέχεται από τους διεθνείς οργανισμούς που στοχεύουν στις οικονομικές μεταρρυθμίσεις προσανατολισμένες στην απελευθέρωση της αγοράς, οδηγώντας στη συναίνεση της Ουάσιγκτον. (Duncan, 2019, σ.212)

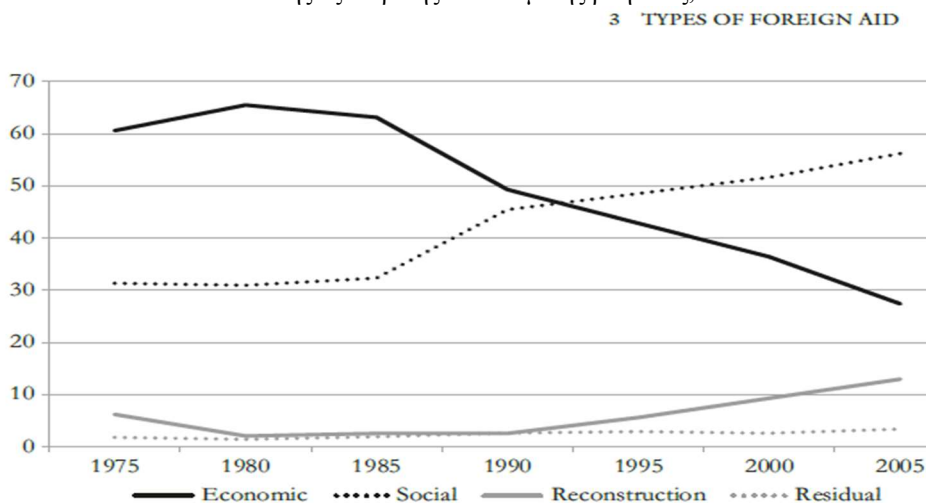
Ορισμένοι ερευνητές που υποστηρίζουν ότι η παροχή της εξωτερικής οικονομικής βοήθειας δεν επηρεάζει θετικά την οικονομία βασίζονται στο γεγονός ότι από το 1970 έως 2000 η οικονομική βοήθεια μειώνει την οικονομική ελευθερία. Ισχυρίζονται ότι όσο αυξάνεται η οικονομική ελευθερία μειώνεται η οικονομική βοήθεια. (Duncan, 2019, σ.216)

Υπάρχουν επικριτές που υποστηρίζουν πως η εξωτερική βοήθεια επιβραδύνει την οικονομική ανάπτυξη, επιδεινώνοντας τα ελλείματα του ισοζυγίου των πληρωμών λόγω της αύξησης των υποχρεώσεων αποπληρωμής των του χρέους όταν η βοήθεια έχει τη μορφή δάνειου. Η επίσημη βοήθεια έχει επικριθεί για την διεύρυνση του χάσματος του βιοτικού επιπέδου ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς στις αναπτυσσόμενες χώρες, για το χάσμα αποταμιευτικών και συναλλαγματικών πόρων και χάσμα μεταξύ πόλης και υπαίθρου, η οικονομική βοήθεια χειροτερεύει επίσης τις εισοδηματικές ανισότητες (Todaro και Smith, 2017, σ.723)

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ οι χώρες-δωρητές από το 1970 έως το 2016 έχουν προσφέρει 3900 δισεκατομμύρια δολάρια, και το 2016 15.8 δις. (Jia, 2019, σ.15)

Η οικονομική βοήθεια έχει μειωθεί σημαντικά από το 1980, από 3% του ΑΕΠ στο 1% το 2000, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 1. Η κοινωνική βοήθεια έχει αυξηθεί από 30% στα 50% και η βοήθεια ανοικοδόμησης στα 15% της συνολικής βοήθειας. (Bjørnskov, 2019, σ.45)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Ποσοστά της εξωτερικής οικονομικής βοήθειας, 1975–2005

Πηγή: PLAID (Project Level Aid) database reported by AidData

Η Επίσημη Αναπτυξιακή Βοήθεια (Official Development Assistance - ODA) έχει σταματήσει να παίζει κυρίαρχο ρόλο στην αναπτυξιακή πολιτική. Πλέον επικρατούν ιδιωτικά μέσα παροχής οικονομικής αναπτυξιακής βοήθειας.

Η ιδιωτική βοήθεια υπερβαίνει τη γραφειοκρατία των δυο πλευρών, με αποτέλεσμα η βοήθεια να είναι πιο αποδοτική σε σχέση με την επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια. Με την ιδιωτική βοήθεια τα κεφάλαια κατευθύνονται απευθείας στους οργανισμούς ή ομάδες που λειτουργούν τοπικά στις αναπτυσσόμενες κοινωνίες. (Duncan, 2019, σ.228) η βοήθεια απευθύνεται άμεσα στις ανάγκες των ανθρώπων.

ΜΚΟ

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις έχουν την ικανότητα να δρουν σε λιγότερο χρόνο σε σύγκριση με τους επίσημους θεσμούς ή τις κυβερνήσεις. Ωστόσο υπάρχουν ορισμένες ομοιότητες στον τρόπο λειτουργίας με τις κυβερνήσεις. Ο τρόπος οργάνωσης και δομής είναι όμοιος με τις δομές της κυβέρνησης. Ο στόχος και για τους ΜΚΟ παραμένει η εξάλειψη της φτώχειας και η οικονομική ανάπτυξη. Οι ΜΚΟ διαφέρουν από τα κυβερνητικά προγράμματα και την εξωτερική βοήθεια επειδή έρχονται σε άμεση επαφή με τους φτωχούς και τις διάφορες ομάδες με ειδικές ανάγκες που επιθυμούν να βοηθήσουν.

Οι ΜΚΟ μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή των προγραμμάτων επειδή δεν περιορίζονται από τη δημόσια πολιτική ή από τους στόχους των χωρών-δωρητών. Επιπλέον έχουν στη διάθεσή τους μεγάλα αποθέματα τεχνογνωσίας και εμπειρίες από προηγούμενες αποστολές για να βρουν λύσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει μια χώρα. (Todaro και Smith, 2017, σ. 552)

Η Συναίνεση της Ουάσιγκτον

Η Συναίνεση της Ουάσιγκτον (Washington Consensus) του John Williamson, αναφέρεται σε πολιτικές που στοχεύουν σε διαρθρωτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες υιοθετήθηκαν κυρίως στη Λατινική Αμερική τη δεκαετία του 1980. Αυτές οι πολιτικές είχαν την υποστήριξη των διεθνών θεσμών στην Ουάσιγκτον και είχαν στόχο κυρίως την ανάκαμψη από το εξωτερικό χρέος. (Irwin D. & Ward O., 2021)

Οι βασικοί πολιτικές περιλαμβάνουν:

- τη δημοσιονομική σταθερότητα
- αναδιοργάνωση των δημόσιων δαπανών
- φορολογική μεταρρύθμιση
- διατήρηση ανταγωνιστικής συναλλαγματικής ισοτιμίας
- απελευθέρωση του εμπορίου
- ιδιωτικοποιήσεις. (Irwin D. και Ward, 2021)

Η πολιτική και οικονομική μεταρρύθμιση αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την παροχή δανείων ή οικονομικής βοήθειας, η συναίνεση του Ουάσιγκτον αποτελεί έναν τρόπο καθοδήγησης για τις προτεινόμενες πολιτικές. Ο στόχος είναι η μείωση του πληθωρισμού και του δημοσιονομικού ελλείματος και οι πολιτικές των ιδιωτικοποιήσεων.

Η ΠΤ και το ΔΝΤ έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην μεταρρύθμιση της αγοράς παρέχοντας συμβουλές και τεχνική βοήθεια. Στην Λατινική Αμερική κατά τη δεκαετία του 1980 οι δυο βασικές ανησυχίες για την ακαδημαϊκή κοινότητα ήταν η μεταρρύθμιση της αγοράς και ο εκδημοκρατισμός. Η μεταρρύθμιση της αγοράς αναφέρεται κυρίως σε ιδιωτικοποιήσεις,

απελευθέρωση του εμπορίου και στην απορρύθμιση. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις ήταν αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων των κρατών με τους διεθνείς οργανισμούς, την ΠΤ και ΔΝΤ. Οι υποστηρικτές της μεταρρύθμισης της αγοράς υποστηρίζουν ότι συμβάλλουν στον εκδημοκρατισμό επειδή μειώνει το φαινόμενο της διαφθοράς των γραφειοκρατών και ετοιμάζουν το έδαφος για την οικονομική ανάπτυξη. Ο ρόλος των τεχνοκρατών των θεσμών θεωρείται σημαντικός διότι έχουν υπόβαθρο τις σπουδές στο πεδίο των οικονομικών και της δημόσιας διοίκησης. (Teichman, 2004)

Σημαντικό είναι η ανάπτυξη συστήματος προϋπολογισμού και νομισματικής πολιτικής για την οικονομική ανάπτυξη και για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού.

Η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι σημαντική διότι οι επιδράσεις της επιβαρύνουν φτωχούς περισσότερο σε σύγκριση με άλλες κοινωνικές ομάδες.

Η διαφθορά εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη διοχετεύοντας την χρηματοδότηση από σημαντικά έργα όπως εκπαίδευση, υγεία και άλλες υπηρεσίες σε προσωπικές δράσεις. (unodc.org)

Οι πολίτες κατά συνέπεια εγκλωβίζονται στην φτώχεια ακόμα περισσότερο. (Todaro και Smith, 2017, σ.548)

Συμπέρασμα

Η εξωτερική οικονομική βοήθεια επιδρά θετικά για ορισμένα κράτη συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη όμως η επίδραση μπορεί να είναι αρνητική όταν η δανειολήπτρια χώρα είναι διεφθαρμένη η αυταρχική, η χρηματοδότηση σε αυτήν τη περίπτωση δεν αξιοποιείται για έργα υποδομής η δράσεις για τη μείωση της φτώχειας αλλά για την ισχυροποίηση του ηγέτη και των στενών συνεργατών του.

Οι δανειολήπτριες-χώρες για να λάβουν την οικονομική βοήθεια η δάνεια από τους διμερείς η πολυμερείς οργανισμούς πρέπει να συμφωνήσουν στην υιοθέτηση ορισμένων διαρθρωτικών πολιτικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η Παγκόσμια Τράπεζα

Εισαγωγή

Η Παγκόσμια Τράπεζα χορηγεί δάνεια σε αναπτυσσόμενα κράτη με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη και μείωση της φτώχειας, χορηγεί δάνεια κυρίως για χρηματοδότηση των αναπτυξιακών έργων υποδομής. Τα κράτη για να λάβουν τα δάνεια πρέπει να εφαρμόσουν πολιτικές αναδιάρθρωσης της οικονομίας.

Η Παγκόσμια Τράπεζα αποτελείται από 5 διεθνής οργανισμούς

- Η Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης- (International Bank For Reconstruction and Development -IBRD) . Παρέχει δάνεια στις μεσαίες αναπτυσσόμενες με πιστοληπτική ικανότητα. Πρωταρχικός σκοπός ήταν χρηματοδότηση για την ανάκαμψη της Ευρώπης μετά τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Τα κράτη εκπροσωπούνται στο διοικητικό συμβούλιο. Το κεφάλαιο προέρχεται από τα κράτη μέλη και μέσω του δανεισμού από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές (παρέχουν φόρουμ και μηχανισμούς για κυβερνήσεις επιχειρήσεις και ανθρώπους να επενδύσουν η να δανειστούν πέρα από τα εθνικά σύνορα) μέσω εκδόσεων ομολόγων με προτιμώμενο επιτόκιο λόγω της πιστοληπτικής της αξιολόγησης (world bank organization).
- Διεθνής Οργανισμός Ανάπτυξης- (International Development Association -IDA). Οι φτωχότερες χώρες είναι στο επίκεντρο. Παρέχουν σ' αυτές τις χώρες δάνεια με πιστωτικό κίνδυνο με χαμηλό επιτόκιο. Στόχος είναι η καταπολέμηση της φτώχειας με τη χρηματοδότηση προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης. (wikipedia)
- Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης – (International Finance Cooperation -IFC). Ο οργανισμός χρηματοδοτεί τον ιδιωτικό τομέα στις αναπτυσσόμενες χώρες με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη. Επενδύει κυρίως σε κερδοσκοπικά και σε εμπορικά έργα. Ο οργανισμός συνεργάζεται με τα κράτη που εκπροσωπούνται στο διοικητικό συμβούλιο. Παρέχει επίσης προστασία από πιθανούς πολιτικούς και συναλλαγματικούς κινδύνους καθώς και την τεχνική υποστήριξη με τη διαχείριση κοινωνικών επιπτώσεων.
- Οργανισμός Πολυμερούς Ασφάλισης Επενδύσεων – (Multilateral Investment Guarantee Agency -MIGA). Προωθεί τις άμεσες ξένες επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες με επιδίωξη την οικονομική ανάπτυξη και μείωση της φτώχειας. Προσφέρει εγγυήσεις προστασίας πιθανών πολιτικών κινδύνων και προστασία σε καινούργιες άμεσες ξένες επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες. Παρέχει επίσης φόρουμ στους επενδυτές και τις κυβερνήσεις για να επιλύσουν τις τυχόν διαφορές.

- Διεθνές Κέντρο Διακανονισμού Διαφορών εξ Επενδύσεων - (International Center for Settlement of Investment Dispute -ICSID). Ιδρύθηκε για να επιλύσει νομικές διαφορές μεταξύ των κρατών και τις διεθνείς επενδυτές. Ο σκοπός είναι η ανάπτυξη πλαισίου εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών και εξωτερικών επενδυτών και προώθηση δραστηριότητας άμεσων ξένων επενδύσεων. (saylordotorg.github)

Στα τέλη του 1940 η Παγκόσμια Τράπεζα προμήθευε με οικονομική και τεχνική υποστήριξη σε χώρες του Νότου ξεκινώντας με την Λατινική Αμερική. Στις αρχές της δεκαετίας του 1950, Η Τράπεζα χορηγούσε δάνεια αποκλειστικά για αναπτυξιακά έργα, όπως η κατασκευή λιμανιών και δρόμων.

Το 1979 η Τράπεζα με τα Δάνεια Διαρθρωτικής Προσαρμογής (Structural Adjustment Programs -SAL) ξεκίνησε την χορήγηση δανείων με πολιτικά κίνητρα, ο στόχος σύμφωνα με την Τράπεζα είναι η παροχή κεφαλαίου για υποστήριξη πολιτικών που στοχεύουν στην ενίσχυση του ισοζυγίου των πληρωμών αποφεύγοντας τη καθυστέρηση της οικονομικής ανάπτυξης. (Bajrai, 1990)

Το Πρόγραμμα Τομεακής Προσαρμογής (Sectoral Adjustment Programs- SECAL) εστιάζεται σε συγκεκριμένους τομείς προμηθεύοντας γρήγορη εκταμίευση χρηματοδότησης για πολιτικές αλλαγές.

Βασική προϋπόθεση για την δανειολήπτρια χώρα για την χορήγηση δανείων SAL είναι να έρθει σε συμφωνία με την Τράπεζα για δομικές προσαρμογές με το πρόγραμμα της πολιτικής δράσης. Τα απαιτούμενα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τη μείωση της ταρίφας, την μεταρρύθμιση προϋπολογισμού, την μεταρρύθμιση πολιτικής επιτοκίων και την μείωση αγροτικών επιχορηγήσεων. (Bajrai, 1990, σ.1)

Σημαντική προϋπόθεση για την εκταμίευση του SAL είναι η δανειολήπτρια κυβέρνηση να αυξήσει η να αποταμιεύει τα συναλλαγματικά κέρδη.

Το κάθε δάνειο SAL χωρίζεται σε κλάδους με σκοπό την αποφυγή της εξαπάτησης από την δανειολήπτρια χώρα, όπου ενδέχεται να συμμορφωθεί με κάποιες αλλά όχι όλους τους όρους. (Bajrai, 1990, σ. 3)

Επίσης όλα τα δάνεια είχαν συγκεκριμένες ρήτρες εφαρμογής. (Sharma, 2013, σ.9)

Τα διαρθρωτικά δάνεια συχνά είναι συνημμένα με τη πολιτική της αιρεσιμότητας. Επειδή τα δάνεια τα διαχειρίζονται οι κυβερνήσεις συνήθως ενισχύονται και οι ρόλοι τους σε σχέση με τον ιδιωτικό τομέα. (Heckelman και Knack, 2005, σ.7)

Κατά τις δεκαετίες του 1960 και 1970 τα δάνεια για αναπτυξιακά έργα παρέμειναν στο επίκεντρο της Τράπεζας.

Το 1980 όμως υπο τον πρόεδρο McNamara, ξεκίνησε το πρόγραμμα SAL, όπου οι προϋπόθεση αποτελούσε η εφαρμογή των μακροοικονομικών πολιτικών μεταρρύθμισης, η χορήγηση δανείων σταμάτησε να είναι αποκλειστικά έργα ανάπτυξης. (Sharma, 2013, σ.9)

Οι πρώτες χώρες πολύ έλαβαν τα δάνεια προσαρμογής είναι η Τουρκία και η Κένυα τον Μάρτιο του 1980.

Η ανάδυση του SAL οφείλεται σε δυο λόγους. Σύμφωνα με τον πρώτο, η SAL ανταποκρίνεται στις άσχημες οικονομικές συνθήκες των αναπτυσσόμενων κρατών λόγω του ελλείματος του ισοζυγίου πληρωμών ιδιαίτερα με την οικονομική κρίση του 1980. Ο δεύτερος λόγος αναφέρεται στην πίεση των ΗΠΑ προς τις αναπτυσσόμενες χώρες ώστε να υιοθετήσουν πιο φιλελεύθερες πολιτικές. (Sharma, 2013, σ.4)

Στα τέλη της δεκαετίας του 1970 σημαντικά τμήματα των έργων της ΠΤ είχαν χαμηλά ποσοστά απόδοσης. Οι δανειζόμενες χώρες δεν μπορούσαν να αντιστοιχίσουν τα κονδύλια για τα αναπτυξιακά έργα και η εφαρμογή των έργων για την καταπολέμηση της φτώχειας αποδείχθηκε δύσκολη. (Sharma, 2013, σ.7)

Ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις για τις μεταρρυθμίσεις συχνά παραμένει μυστικός, μειώνοντας τις δημοκρατικές αξίες.

Η κοινωνική μάθηση (Social learning) ως τρόπος επιρροής σύμφωνα με τους υποστηρικτές των μεταρρυθμίσεων, αναφέρεται στη διαδικασία μεταφοράς ιδεών πολιτικής σε συγκεκριμένους τομείς στη κοινωνία από ειδικούς και εμπειρογνώμονες. (Teichman, 2004, σ.3)

Οι Στόχοι Των Δανείων

Η Τράπεζα προσπαθεί να αποφύγει τη παροχή ευνοϊκών δάνειων, προτιμώντας την επιχορήγηση, τα ευνοϊκά δάνεια μπορεί να οδηγήσουν στην κατασπατάληση των πόρων, αποτελεί άλλωστε ένας από τους λόγους που ιδρύθηκε η Διεθνής Οργανισμός Ανάπτυξης- International Development Association (IDA). Αποτελώντας ένας από τους τρόπους χορήγησης δανείων με χαμηλό επιτόκιο σε χώρες με πιστωτικό κίνδυνο για την οικονομική ανάπτυξη και καταπολέμηση της φτώχειας.

Η χρήση της εμπορικής πίστωσης (Trade Credit) από τις αναπτυσσόμενες χώρες συχνά οδηγεί στην καθυστέρηση πληρωμών ή σε επισφαλείς οφειλές επηρεάζοντας τον πιστωτικό προφίλ της χώρας. Μέσω του Οργανισμού Εξαγωγικών Πιστώσεων Export Credit Agency (investopedia.com), παρέχεται ασφάλεια και εγγύηση για τις εξαγωγές εμπορευμάτων και των άμεσων ξένων επενδύσεων. (gov.gr)

Η Τράπεζα υποστηρίζει την έξυπνη χρήση των πόρων, το πρόγραμμα ανάπτυξης πρέπει να υπολογίζει την τοποθεσία, κλίμα διαθέσιμους πόρους.

Τα προγράμματα που έχουν προτεραιότητα σύμφωνα με την Τράπεζα πρέπει να συναρτώνται με τις εσωτερικές ανάγκες, όπως τα έργα κοινής ωφέλειας. (Siddiqi, 1962, σ.8)

Οι Πολιτικές της Παγκόσμιας Τράπεζας

Η οικονομική ανάπτυξη σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα προϋποθέτει την βελτίωση των κοινωνικών υποδομών που επομένως οδηγεί και στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Η κυβέρνηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, στις αναπτυσσόμενες χώρες ωστόσο οι κυβερνήσεις είναι απύσες και οι πολιτικές είναι αδύναμες. Οι πολιτικές της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι κυρίως οικονομικές και κοινωνικές με μακροπρόθεσμους στόχους. (Siddiqi, 1962, σ.2)

Το πρόγραμμα για τη μείωση της φτώχειας (Poverty Reduction Strategy Papers) υπήρξε σημαντικό όχημα για την ΠΤ όσον αφορά την αναπτυξιακή πολιτική.

Η οικονομική ανάπτυξη στηρίζεται στην αλληλεξάρτηση των διάφορων παραγόντων στη κοινωνία όπως η εκπαίδευση, υγεία, η μεταφορά και η παροχή ρεύματος, τομείς όπου η Τράπεζα στο παρελθόν έχει χορηγήσει δάνεια με τη μορφή επένδυσης. Ο σκοπός επίσης είναι να παρέχει καθοδήγηση για τις επενδύσεις.

Σημαντικό περιορισμό για την οικονομική ανάπτυξη αποτελεί η έλλειψη κεφαλαίου και γνώσης της επιχειρηματικότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΠΤ ελπίζει να καλύψει το κενό αναβαθμίζοντας το ρόλο του κράτους, όπου χρειάζεται να αναπτύξει πολιτικές κατάλληλες για την οικονομική ανάπτυξη. (Siddiqi, 1962, σ.3) Η Τράπεζα επίσης στοχεύει στην αύξηση εισερχόμενων ξένων κεφαλαίων με τη μορφή των επενδύσεων και την βελτίωση της εικόνας της εκάστοτε αναπτυσσόμενης χώρας. (Siddiqi, 1962, σ.6)

Η Παγκόσμια Τράπεζα συνεργάζεται με τις χώρες στην Αφρική στο πλαίσιο της εξάλειψης της φτώχειας μέσω αναπτυξιακών πολιτικών. Οι πολιτικές βασίζονται σε 3 παραμέτρους, τη μεταφορά των οικονομικών πόρων με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας, την ανάπτυξη αγροτικών δομών και η μεταρρύθμιση των αφρικανικών θεσμών.

Οι πολιτικές της Παγκόσμιας Τράπεζας ήταν πάντα υπέρ της ανάπτυξης των έργων δομής όπως τα λιμάνια και δημόσια αγαθά όπως το ηλεκτρικό ρεύμα. (Onwuka, 2006, σ.7)

Από τη δεκαετία του 1980 η ΠΤ προωθεί πολιτικές διαρθρωτικής προσαρμογής. Σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δημιούργησαν το Διαρθρωτικό Πρόγραμμα Προσαρμογής, (Structural Adjustment Programme -SAP). Στόχος είναι οι μακροοικονομικές μεταρρυθμίσεις. Το Διαρθρωτικό Πρόγραμμα στοχεύει στις ιδιωτικοποιήσεις, στη μείωση των κρατικών επιδοτήσεων, στην απελευθέρωση του εμπορίου και την απορρύθμιση των τιμών. Λόγω των αδυνάμων δομών οι πολιτικές της διαρθρωτικής προσαρμογής συχνά αποτυγχάνουν.

Η ανάκληση των επιδοτήσεων για παράδειγμα στη Νιγηρία οδήγησε στην αύξηση του πληθωρισμού και σε κοινωνικές αναταραχές. Η τιμή των καυσίμων αυξήθηκε ραγδαία με συνέπεια την αύξηση και σε άλλα αγαθά και υπηρεσίες. (Onwuka, 2006, σ.8)

Οι Ιδιωτικοποιήσεις

Η ιδιωτικοποίηση είναι μια από τις σημαντικότερες πολιτικές που προωθούνται από τους πολυμερείς διεθνείς οργανισμούς ως μέτρο για ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη. Πολλά αναπτυσσόμενα κράτη ακολούθησαν αυτήν τη πολιτική. Ο στόχος είναι κυρίως οικονομικός. η πρωτοβουλία ενθαρρύνεται λόγω της έλλειψης πρόσβασης των πολιτών σε κρατικές περιουσίες. (Adnan, 2006, σ.8)

Η ιδιωτικοποίηση ορίζεται από τους Adams & Mengistu (2008) ως

η πώληση από μια κυβέρνηση κρατικών επιχειρήσεων (stateowned enterprises-SOEs) ή περιουσιακών στοιχείων σε ιδιώτες οικονομικούς παράγοντες (Adams και Mengistu, 2008, σ.1)

Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν σε καλύτερη επιχειρησιακή αποδοτικότητα λόγω της ανταγωνιστικής αγοράς. (Adams και Mengistu, 2008 σ. 4)

Συχνά οι δημόσιες επιχειρήσεις δεν έχουν διοικητικές πρωτοβουλίες και η παρακολούθηση της επίδοσης είναι ελλιπής καθώς δεν υπόκεινται στην πειθαρχία της αγοράς.

Μέσω των ιδιωτικοποιήσεων οι κρατικές δαπάνες μειώνονται, μειώνονται επίσης τα δημόσια χρέη και αυξάνονται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα και ο ρυθμός των επενδύσεων. (Adnan 2006, σ.7; Todaro και Smith, 2017, σ.771)

Η οικονομική σταθερότητα επιτυγχάνεται μέσω δαπάνης για μείωση της φτώχειας αντί της εκπλήρωσης των δανειακών υποχρεώσεων. (Adams και Mengistu 2008, σ. 4)

Η ΠΤ Υποστηρίζει επίσης ότι εάν συγκεκριμένες επιχειρήσεις ανήκουν στο κράτος, μειώνεται ο ανταγωνισμός με το ιδιωτικό κεφάλαιο, καθώς οι επενδυτές δεν είναι διατεθειμένοι να ανταγωνιστούν με το κράτος. (Siddiqi, 1962, σ.12)

Οι πιθανές αρνητικές επιδράσεις των ιδιωτικοποιήσεων είναι η δημιουργία ιδιωτικών μονοπωλίων, ενθάρρυνση του φαινομένου της διαφθοράς και στην ενίσχυση της πολιτικής αστάθειας. (Adams και Mengistu 2008, σ.6)

Παράδειγμα

Η Αίγυπτος κατά τη δεκαετία του 1970 ξεκίνησε να εφαρμόζει τις πολιτικές ιδιωτικοποιήσεων και της φιλελευθεροποίησης της οικονομίας, ως λύση για την χαμηλή οικονομική ανάπτυξη, το εξωτερικό χρέος και για τα υψηλά επίπεδα του πληθωρισμού. Το 1991 συμφώνησε στην αναδιάρθρωση της οικονομίας με το διαρθρωτικό πρόγραμμα της ΠΤ και ΔΝΤ. Το πρόγραμμα

στόχευε στην οικονομική ανάπτυξη μέσω των πολιτικών των ιδιωτικοποιήσεων, ελέγχου των τιμών και σε νέες μικροοικονομικές πολιτικές. (Awadalla, 2003, σ.8)

Το 1996 ξεκίνησε το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων, μέσω του οποίου πουλήθηκαν εταιρίες μέσω δημόσιων προσφορών μετοχών, οι επενδύσεις αυξήθηκαν λόγω του χαμηλού δείκτη τιμής προς κέρδη ανα μετοχή. Οι εγχώριοι επενδυτές αυξήθηκαν από τους 80.000 το 1993-94 στους 700.000 το 1999. (Awadalla, 2003, σ.11)

Άλλοι σημαντικοί τομείς της οικονομίας επίσης όπως η τηλεπικοινωνία και ηλεκτρισμό ήταν διαθέσιμοι προς πώληση προς ξένους επενδυτές.

Τα διαρθρωτικά προγράμματα της ΠΤ και ΔΝΤ είχαν θετικά αποτελέσματα καθώς το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε όπως δείχνει ο πίνακας παρακάτω. (Bruton 1983)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Το ΑΕΠ της Αιγύπτου 1970-1979

	GDP GROWTH 1970-79 (in Millions of £E)							AVERAGE ANNUAL RATE OF GROWTH			
	AMOUNT EACH YEAR										
	1970-71	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1970-74	1974-78	1978-79	1970-79
1. GDP—current factor prices	2,819	4,197	5,061	6,164	7,400	9,008	11,936	10.4	21.0	32.5	17.4
2. GDP—constant 1975 factor prices	4,005	4,588	5,061	5,521	5,907	6,532	7,065	3.5	9.2	8.2	6.5
Agriculture	1,357	1,434	1,469	1,491	1,448	1,528	1,587	1.4	1.6	3.9	1.7
Industry and mining	690	806	888	948	1,012	1,068	1,180	4.0	7.2	10.5	6.1
Petroleum	65	120	149	265	350	427	471	16.6	37.3	10.3	24.6
Electricity	39	60	69	77	86	103	107	11.4	14.5	3.9	11.9
Construction	225	157	242	233	263	336	347	-9.4	20.9	3.3	4.9
Distribution sectors	682	868	1,036	1,233	1,383	1,602	1,812	6.2	16.5	13.1	11.5
Service sectors	947	1,143	1,208	1,274	1,365	1,468	1,561	4.8	6.5	6.3	5.7
3. GDP deflator (row 1÷row 2)	.70	.91	100	111.7	125.2	137.9	168.9	6.8	10.9	22.5	10.3
4. Expenditure on GDP at current market prices	3,202	4,197	5,247	6,704	8,210	9,783	12,475	6.9	23.5	27.5	16.3
Consumption	2,940	3,972	4,445	5,536	6,614	8,119	10,681	7.8	19.6	31.6	15.4
Private	2,119	2,871	3,101	3,965	4,917	6,278	8,623	7.9	21.6	37.4	16.9
Public	821	1,101	1,344	1,571	1,697	1,841	2,058	7.6	13.7	11.8	10.8
Gross investment	415	730	1,724	1,889	2,399	3,034	3,796	15.2	42.8	25.1	27.9
Foreign sector—net	-153	-505	-922	-721	-803	-1,370	-2,002	34.7	28.3	46.1	33.0
Payments	-600	-1,395	-1,886	-1,872	-2,575	-3,315	-5,254	23.4	24.2	58.5	27.3
Receipts	447	890	964	1,151	1,772	1,945	3,252	18.8	21.6	67.2	24.7
5. Domestic saving	262	225	802	1,168	1,596	1,664	1,794	-3.9	64.9	7.8	23.8
Domestic saving rate	8.2	5.3	15.3	17.4	19.4	17.0	14.4	-11.0	33.2	-18.1	6.5
6. Investment rate	13.0	17.4	32.9	28.1	29.2	31.0	30.4	7.6	15.5	-2.0	9.9

Πηγή: Egypt's Development in the Seventies. <http://www.jstor.org/stable/1153403>

Ωστόσο οι επενδύσεις δεν αυξήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό. Η λανθασμένη κατανομή των εισφορών δεν άλλαξε το επίπεδο της φτώχειας. (Bruton, 1983, σ.15)

Η Παγκόσμια Τράπεζα Το Δ.Ν.Τ. Και Το Μεξικό

Η οικονομική κρίση του 1982 έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην αλλαγή της πολιτικής για τις επόμενες δεκαετίες. Οι χώρες της Λατινικής κατέφυγαν στους διεθνείς οργανισμούς για διαπραγματεύσεις για την χορήγηση δανείων, στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο κυρίως για προγράμματα Διευρυμένης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης (Extended Fund Facility Agreement) και σταθεροποίησης (σχέδιο δράσης για χώρες που αντιμετωπίζουν μακροοικονομική αστάθεια) και στην Παγκόσμια Τράπεζα για δάνεια διαρθρωτικής προσαρμογής και τομεακής προσαρμογής.

Στόχος του προγράμματος της σταθεροποίησης του ΔΝΤ είναι η επέκταση της πληρωμής των τόκων ή χρηματοδότηση με καλύτερους όρους. Οι βασικοί όροι είναι:

- Χαλάρωση ή κατάργηση ελέγχων στο συνάλλαγμα και τις εισαγωγές (Todaro και Smith, 2017, σ.662)
- Ισορροπία μεταξύ ισοζυγίου πληρωμών, των δημοσίων εσόδων και δαπανών και αποταμίευσης και των επενδύσεων
- Εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που προωθούν το άνοιγμα της οικονομίας και την προσέλκυση των ξένων επενδύσεων. (imf.org; Todaro και Smith, 2017, σ.662)

Το 1986 η Παγκόσμια Τράπεζα ενέκρινε 86 δις για δάνεια προγράμματα προσαρμογής στη Λατινική Αμερική. (Teichman, 2004, σ.5)

Η ΠΤ διαπραγματεύεται κυρίως με κυβερνητικά στελέχη με αποτέλεσμα να έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν την υιοθέτηση των πολιτικών.

Η ΠΤ κατά τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων αναπτύσσει στενές σχέσεις συνεργασίας με τους εκπρόσωπους των χωρών-πελάτων σε αντίθεση με το ΔΝΤ όπου η συνεργασία ενδέχεται να είναι πιο συγκρουσιακή λόγω της ακραίας οικονομικής κρίσης της χώρας και οι διαπραγματεύσεις πρέπει να συμφωνηθούν σε στενό χρονικό διάστημα. (Teichman, 2004, σ.6)

Η Παγκόσμια Τράπεζα χορήγησε δάνειο στο Μεξικό το 1983 για το Πρόγραμμα της Ειδικής Δράσης -Special Action Program) για ανάπτυξη των εξαγωγική δραστηριότητα. Και μεταξύ 1984-1991 χορήγησε για Προγράμματα Τομεακής Προσαρμογής (Sectoral Adjustment Programs-SECALs). Από το 1992 η Τράπεζα εστίασε περισσότερο σε παροχή δανείων για περιβαλλοντικά έργα, εκπαίδευση, αγροτική και για προγράμματα κοινωνικής προστασίας.

Τα μονοκομματικά καθεστώτα τείνουν να δέχονται πιο εύκολα προγράμματα προσαρμογής χωρίς σκληρές διαπραγματεύσεις, με ισχυρούς κατασταλακτικούς μηχανισμούς ελέγχουν τις κοινωνικές αντιδράσεις.

Το Μεξικό υπο τον Πρόεδρο Carlos Salinas de Gortari (1989-94) το ελίτ έλεγχε τη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Ο πρόεδρος κατάφερε να ελευθερώσει την αγορά και να προχωρήσει σε ιδιωτικοποιήσεις χωρίς την παρέμβαση από το Κογκρέσο. Οι πελατειακές σχέσεις με τη μορφή των επενδύσεων κατάφεραν να αποθαρρύνουν τους εργάτες και πολιτικές οργανώσεις από το να μπλοκάρουν τις αποφάσεις της κυβέρνησης. (Teichman, 2004, σ.10)

Το πολιτικό ελίτ, συμπεριλαμβάνοντας τον πρόεδρο και τους στενούς συνεργάτες είχε την αποκλειστική επικοινωνία με τη τράπεζα. Η Τράπεζα βοήθησε ιδιαίτερα με την διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων με χρηματοδότηση και τη παροχή τεχνικής υποστήριξης. Ο Πρόεδρος Salinas ενέκρινε ιδιωτικοποιήσεις σε βασικούς τομείς όπως οι τηλεπικοινωνίες, αεροπορικές εταιρίες και τράπεζες.

Συμπέρασμα

Αν και οι πολιτικές της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στοχεύουν στην οικονομική ανάπτυξη, σε ορισμένες περιπτώσεις όπως στην Νιγηρία φαίνεται να είχαν το αντίθετο αποτέλεσμα καθώς οδήγησαν στην αύξηση του πληθωρισμού και κοινωνικών αναταραχών. Όμως στην Αίγυπτο η εφαρμογή των διαρθρωτικών πολιτικών αύξησε το ΑΕΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Μελέτη Περίπτωσης: Αίγυπτος

Η Αίγυπτος κατέφυγε στην ΠΤ για χορήγηση δανείων λόγω της επείγουσας ανάγκης να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας ειδικά για τους νέους, βελτίωση της ποιότητας της ζωής, της συμμετοχικότητας των πολιτών στην παροχή των κοινωνικών υπηρεσιών και η καλύτερη προστασία των ευάλωτων και φτωχών. (Masr, 2015)

Τον Οκτώβριο του 2015 μετά την κατάληξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Αιγύπτου και της ΠΤ, η ΠΤ ενέκρινε την χορήγηση δανείου ύψους 3 δις. Ήταν δάνεια δημοσιονομικής υποστήριξης. (Reuters, 2015; Masr, 2015)

Τα δάνεια αφορούσαν την δημοσιονομική εξυγίανση, τη βιώσιμη ενέργεια και την ανταγωνιστικότητα. Η Προγραμματική χρηματοδότηση αναπτυξιακών πολιτικών αφορούσαν την περίοδο 2015-2019 (Sustainable Energy and Competitiveness Programmatic Development Policy Financing). Το ποσό ήταν ύψους 3.1 δισεκατομμύρια που αναμένεται να αποδεσμευτεί τα επόμενα τρία χρόνια.

Οι στόχοι είναι:

- η προώθηση της δημοσιονομικής εξυγίανσης
- καλύτερη διαχείριση του εξωτερικού χρέους
- την εφαρμογή μιας βιώσιμης ενεργειακή πολιτικής σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα
- την ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω των επενδυτικών νόμων
- ενίσχυση του ανταγωνισμού με οικονομική μεταρρύθμιση, η οποία θα οδηγήσει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, στην προσέλκυση των ξένων επενδύσεων και την πρόκληση της οικονομικής ανάπτυξης.

Το πρόγραμμα στοχεύει επίσης στην εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής για την περιοχή MENA (Middle East and North Africa) του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η στρατηγική

στηρίζεται σε 4 πυλώνες «Ανανέωση του κοινωνικού συμβολαίου, Περιφερειακή συνεργασία, Ανθεκτικότητα προς τις ροές των προσφύγων και τα μεταναστευτικά σοκ και Ανασυγκρότηση και ανάκαμψη» (worldbank.org)

Το Πλαίσιο Εταιρικής Σχέσης της Παγκόσμιας Τράπεζας (Country Partnership Framework - CPF) θα παίζει σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή των πολιτικών μεταρρύθμισης καθώς θα συνεργάζεται άμεσα με το Υπουργείο Διεθνούς Συνεργασίας, θα έχει το ρόλο του μεσάζοντα μεταξύ της Αιγύπτου και της ΠΤ. (documents1.worldbank.org σ.7) Το Πλαίσιο Εταιρικής Σχέσης προτείνει επιλεκτικές παρεμβάσεις σύμφωνα με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρα. Οι τομείς προτεραιότητας της Εταιρικής σχέσης είναι η βελτίωση της διακυβέρνησης, προώθηση πολιτικών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ειδικά για τους νέους και υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης. (worldbank.org)

Τα δάνεια αφορούν τους τομείς

- Του περιβάλλοντος ενέργειας, μεταρρύθμιση στην ενεργειακή πολιτική, αντιμετώπιση της κλιματική αλλαγή
- Του δημόσιου τομέα, Δημόσια Διοίκηση και Διοικητική Μεταρρύθμιση. Διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Διαχείριση του χρέους.
- Του ιδιωτικού τομέα. Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ευνοϊκό επενδυτικό κλίμα.
- Οικονομικής πολιτικής. Μεταρρύθμιση δημοσιονομικής και φορολογικής πολιτικής. (worldbank.org)

Τα δάνεια είναι διάρκειας 19 ετών και άνω με περίοδο χάριτος 5 ετών. (worldbank.org)

Οι κύριοι πυλώνες του προγράμματος είναι η δημοσιονομική εξυγίανση, διαχείριση των χρεών και ενίσχυση επιχειρησιακών πρωτοβουλιών μέσω επενδυτικών νόμων και μέσω ενίσχυσης του ανταγωνισμού.

Η Αραβική Άνοιξη οδήγησε την Αίγυπτο σε πολιτική μετάβαση χωρίς να σημειώσει σημαντικές αλλαγές, υπήρχε πολιτική αστάθεια, οικονομικές στρεβλώσεις με υπερτιμημένη συναλλαγματική ισοτιμία και ένα αναποτελεσματικό σύστημα κατανομής συναλλάγματος, ένα επιχειρηματικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από την έλλειψη ανταγωνισμού καθώς και ένα προβληματικό ενεργειακό τομέα. Στόχος είναι η οικονομική μεταρρύθμιση που θα οδηγήσει σε σταθερότητα. (openknowledge.worldbank.org)

Το δάνειο χορηγήθηκε από το τμήμα της Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (IBRD).

Προϋποθέσεις Εφαρμογής

Το Υπουργείο Διεθνούς Συνεργασίας της Αιγύπτου σε συνεργασία με τα υπουργεία οικονομικών, ηλεκτρικής και ανανεώσιμης ενέργειας, Υπουργείο Βιομηχανίας και Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή του προγράμματος καθώς και για τον συντονισμό και αξιολόγηση της.

Η ΠΤ θα παραχωρήσει τεχνική υποστήριξη στο Υπουργείο Διεθνούς Συνεργασίας για να δημιουργήσει ένα σύστημα πληροφόρησης για την παρακολούθηση της εφαρμογής των προγραμμάτων καθώς και για την τριμηνιαία συλλογή δεδομένων από τα σχετιζόμενα υπουργεία για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των προγραμματικών μεταρρυθμίσεων. (σ.10 documents1.worldbank.org)

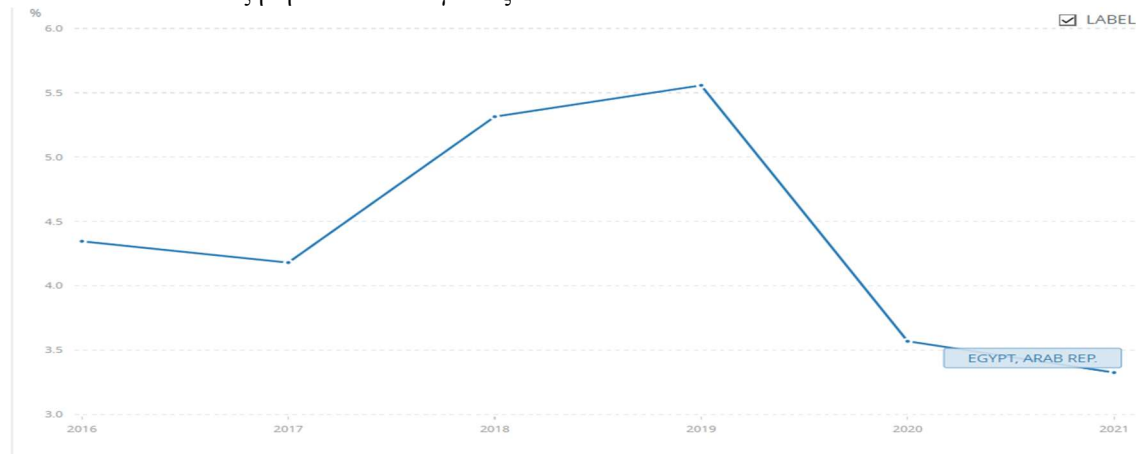
Οι κύριες προκλήσεις του προγράμματος σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα είναι:

- πολιτικές εξαιτίας της πολιτικής αστάθειας στην περιοχή της Μέσης Ανατολής λόγω των τρομοκρατικών οργανώσεων σε συνδυασμό με την αυξημένη ισχύς του στρατού σε σημαντικούς τομείς των πολιτικών και των διοικητικών θεσμών.
- οικονομικές κύρια αναφορά τα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείματα, το εξωτερικό χρέος και τα χαμηλά επίπεδα συναλλαγματικού αποθέματος
- η ικανότητα των θεσμών να εφαρμόσουν τις μεταρρυθμίσεις. (rightsindevelopment.org, σ.52; Steuer, 2020)

Η Αξιολόγηση Του Προγράμματος από την Παγκόσμια Τράπεζα

Την περίοδο του 2016-2019, το ΑΕΠ της Αίγυπτου κατέγραψε αύξηση, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 2 και στον Πίνακα 2 που οφείλεται κυρίως στις δημόσιες επενδύσεις και στην εξαγωγή των προϊόντων και υπηρεσιών. (worldbank.org)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Αύξηση του ΑΕΠ: Αίγυπτος

GDP growth (annual %) - Egypt, Arab Rep.

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2021&locations=EG&start=2016>

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Οικονομικοί δείκτες: Αίγυπτος

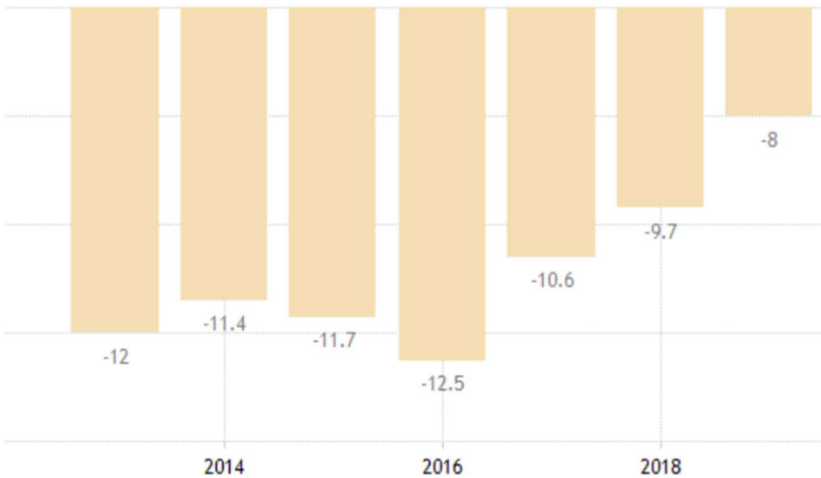
Last Updated December 2018	FY2013 Actual	FY2014 Actual	FY2015 Actual	FY2016 Actual	FY2017 Actual	FY2018 Prelim.	FY2019 Forecast
Real Sector and Prices							
Real GDP growth rate (y/y)	2.2	2.9	4.4	4.3	4.2	5.3	5.6
Population (in millions)	84.7	86.7	89.0	91.1	93.3	96.1	n.a
Unemployment rate (last Q of FY)	13.3	13.3	12.7	12.5	12.0	11.3	9.4
CPI Inflation (period average)	6.9	10.1	10.9	10.2	23.3	21.6	15.5

Πηγή: World Bank and Ministry of Finance. CPI = Consumer Price Index

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/631951556806695755/pdf/Egypt-Arab-Republic-of-Performance-and-Learning-Review-of-the-Country-Partnership-Framework-for-the-Period-of-FY15-FY19.pdf>

Το δημοσιονομικό έλλειμμα και Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών σημείωσε μικρή βελτίωση. Το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε στο 9,7 του ΑΕΠ για το έτος του 2018 από 10,6 το 2017, όπως φαίνεται παρακάτω. (worldbank.org, σ.8)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Κυβερνητικός προϋπολογισμός της Αιγύπτου

Πηγή: tradingeconomics <https://tradingeconomics.com/egypt/government-budget#:~:text=Government%20Budget%20in%20Egypt%20averaged,percent%20of%20GDP%20in%202016>

Με το νέο καθεστώς του φόρου προστιθέμενης αξίας value-added tax (VAT), τα φορολογικά έσοδα του κράτους αυξήθηκαν.

Ωστόσο το δημόσιο χρέος του ΑΕΠ αυξήθηκε λόγω της αρνητικής επίδρασης της υποτίμησης της συναλλαγματικής ισοτιμίας. (worldbank.org)

Όσον αφορά τη πολιτική αστάθεια, με τη βοήθεια του στρατού οι τρομοκρατικές επιθέσεις μειώθηκαν στην περιοχή του Βόρειο Σινά.

Η Αίγυπτος, το Ισραήλ και η Ιορδανία στα πλαίσια της οικονομικής συνεργασίας υπέγραψαν μια εμπορική συμφωνία μεταξύ ιδιωτών. Η συμφωνία αφορά τη μεταφορά φυσικού αερίου από το Ισραήλ στην Αίγυπτο για 10 χρόνια. (worldbank.org, σ.7)

Η πρόοδος στην μακρο-οικονομική διαχείριση έχει δημιουργήσει ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον για τον ιδιωτικό τομέα. Οι δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις επέτρεψαν τη βιωσιμότητα του εξωτερικού χρέος και η κυβέρνηση πλέον είναι σε θέση να προσανατολίσει ένα τμήμα του προϋπολογισμού σε νέα κοινωνικά προγράμματα που απευθύνονται στις ευάλωτες ομάδες. Η θέσπιση της νομοθεσίας για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και η αυτοματοποίηση συνέβαλε στην άνοδο της Αιγύπτου στη λίστα από την 131η θέση μεταξύ 189 οικονομιών το 2016 στην 120η θέση μεταξύ 190 οικονομιών το 2018. (worldbank.org, σ.6)

Αποτελέσματα σύμφωνα με την Τράπεζα της Αιγύπτου

Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου το ΑΕΠ για τη χρονιά του 2019/2020 μειώθηκε στα 3,6% από τα 5,6 του προηγούμενου έτος όπως φαίνεται παρακάτω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Κύριοι δείκτες των οικονομικών επιδόσεων της Αιγύπτου

	Fiscal Year	
	2018/2019	2019/2020
Real Sector		
Real GDP growth rate at factor cost (%), of which:	5.1	2.5
Share of the private sector (percentage point)	3.5	1.3
Real GDP growth rate at market prices (%), of which:	5.6	3.6
Share of private consumption (percentage point)	0.8	5.9
Share of public consumption (percentage point)	0.3	0.6
Share of capital formation (percentage point)	2.2	-3.7
Share of net external demand (exports of goods and services less imports of goods and services) (percentage point)	2.3	0.8
CPI inflation (urban) (%)	9.4	5.6
PPI inflation (%)	3.0	-7.1

Πηγή: Central Bank of Egypt – Annual Report 2019/2020

Τα δημοσιονομικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 3,6 (16% του ΑΕΠ), οι δαπάνες αυξήθηκαν επίσης κατά 4,7 (24,6 του ΑΕΠ). Αυτό οφείλεται στην επίδραση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και των πολιτικών που ελήφθησαν στο πλαίσιο της δημοσιονομικής εξυγίανσης που εφαρμόστηκε πριν από τρία χρόνια με τη χορήγηση των δανείων από την Παγκόσμια Τράπεζα, καθώς και για την υιοθέτηση των πολιτικών για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας του Covid 19.

Το εξωτερικό χρέος αυξήθηκε όπως δείχνει ο Πίνακας 4 λόγω των εκταμιεύσεων των δανεισμών από τις ΗΠΑ και από την υποτίμηση του νομίσματος. (Central Bank of Egypt – Annual Report 2019/2020)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Κύριοι δείκτες των οικονομικών επιδόσεων της Αιγύπτου

<u>External Sector</u>		
Trade Balance/GDP (%)	(12.6)	(10.1)
Services Balance/ GDP (%)	4.3	2.5
FDI in Egypt (net)/GDP (%)	2.7	2.1
Net transfers/ GDP (%)	8.3	7.7
<u>External Debt</u>		
External debt/ GDP (end of June) (%)	36.0	34.1
Short-term external debt/Total external debt (end of June) (%)	10.2	8.8
External debt service/Exports of goods and services (%)	25.5	36.1
External debt service/Current receipts (%)	17.0	22.5

Πηγή: Central Bank of Egypt – Annual Report 2019/2020

Συμπέρασμα

Τα δάνεια της δημοσιονομικής υποστήριξης είχαν θετικά αποτελέσματα σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο καθώς μειώθηκε το εξωτερικό χρέος, οι οικονομικές σχέσεις με άλλες χώρες βελτιώθηκαν. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα και την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου, το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε, τα δημοσιονομικά έσοδα αυξήθηκαν και το ΑΕΠ αυξήθηκε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως έχει αναφερθεί ο σκοπός της εργασίας ήταν η μελέτη των συνθηκών των αναπτυσσόμενων κρατών που οδήγησαν στην αναζήτηση των τρόπων για την οικονομική ανάπτυξη και μείωση της φτώχειας.

Η οικονομία στις αναπτυσσόμενες χώρες και κυρίως στην Αφρική βασίζεται στην αγροτική. Οι οικονομίες είναι υπανάπτυκτες λόγω της άνισης πρόσβασης στην τεχνολογία και στις ανάλογες καινοτομίες, άλλοι παράγοντες περιλαμβάνουν το εξωτερικό χρέος, οι συνθήκες της αγοράς και το υψηλό επίπεδο της διαφθοράς.

Οι θεωρίες της οικονομικής ανάπτυξης υποστηρίζουν πως η έλλειψη κεφαλαίου και τεχνογνωσίας αποτελούν σοβαρά εμπόδια στην μείωση της φτώχειας και στην αποτελεσματική οικονομική ανάπτυξη. Από την άλλη πλευρά ο μαρξισμός υποστηρίζει πως η αλλαγή θα πραγματοποιηθεί μόνο με τη σύγκρουση ανάμεσα τις δυο τάξεις.

Τα ισχυρά ανεπτυγμένα κράτη σε συνδυασμό με τις πολυμερείς διεθνείς οργανισμούς παρείχαν στα αναπτυσσόμενα κράτη εξωτερική βοήθεια και δάνεια και συχνά όχι με κίνητρα της οικονομικής ανάπτυξης αλλά είχαν στρατηγικούς και ιδεολογικούς λόγους.

Η αποτελεσματικότητα της οικονομικής βοήθειας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη στάση των χωρών- δωρητών και από την εφαρμογή της διακήρυξης του Παρισιού.

Η εξωτερική βοήθεια ενδέχεται είτε να έχει θετικές επιδράσεις όπως η υιοθέτηση των δημοκρατικών αξιών η αρνητικές με την ισχυροποίηση των αυταρχικών καθεστώτων.

Η υιοθέτηση των πολιτικών που στοχεύουν στη φιλελευθεροποίηση της οικονομίας (συναίνεση της Ουάσιγκτον) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση των δανείων από την Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Η εφαρμογή των πολιτικών μεταρρυθμίσεων δείχνει να έχει θετικά αποτελέσματα σε επίπεδο του ΑΕΠ όμως ελάχιστα σε κοινωνικό επίπεδο και στην μείωση της φτώχειας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Agbenyo, J. S.. 2020. The Structural Change Theory – An Analysis of Success and Failures of Technology. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)* |Volume IV, Issue I Διαθέσιμο στο: <https://www.rsisinternational.org/journals/ijriss/Digital-Library/volume-4-issue-1/01-05.pdf>

Ahmed, F.Z.. 2019. Foreign Aid and Repression. In: Dutta, N., Williamson, C. (eds) *Lessons on Foreign Aid and Economic Development*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-22121-8_9

Central Bank of Egypt. Annual Report 2019/2020. Διαθέσιμο στο: <file:///C:/Users/User/Downloads/Annual%20Report%202019-2020.pdf>

Awadalla, S. A.. 2003. Privatisation and Economic Development: Study on the Effect of Privatisation on the Economic Efficiency in Developing Countries: Egypt: As a Case Study under Law No. 203 for 1991. *Arab Law Quarterly*, 18(1), 34–61. <http://www.jstor.org/stable/3382067>

Barone, A. 2020. Export Credit Agency (ECA): Offerings and Impact on World Trade. Διαθέσιμο στο: <https://www.investopedia.com/terms/e/export-credit-agency.asp>

Bjørnskov, C. 2019. Types of Foreign Aid. In: Dutta, N., Williamson, C. (eds) *Lessons on Foreign Aid and Economic Development*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-22121-8_3

Bruton, H. J. 1983 Egypt's Development in the Seventies. *Economic Development and Cultural Change*, vol. 31, no. 4, , pp. 679–704. *JSTOR*, Διαθέσιμο στο: <http://www.jstor.org/stable/1153403>.

Chen J. 2021 What Is The Dutch Disease? Origin of Term and Examples. Διαθέσιμο στο: <https://www.investopedia.com/terms/d/dutchdisease.asp#:~:text=Dutch%20disease%20is%20a%20shorthand,to%20exploit%20a%20newfound%20resource.>

Development Assistance Committee (DAC) <https://www.oecd.org/dac/development-assistance-committee/>

Elwell, F. W. 2013. "Wallerstein's World-Systems Theory," <http://www.faculty.rsu.edu/~felwell/Theorists/Essays/Wallerstein1.htm>

Duncan, T.K. 2019. Potential Pitfalls in Private Aid: A Cautionary Note for Non-Governmental Assistance. In: Dutta, N., Williamson, C. (eds) *Lessons on Foreign Aid and Economic Development*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-22121-8_11

Dutta, N., Williamson, C.R. 2019. Aid Allocation and Outcomes: What Role Do Political Motives Play? In: Dutta, N., Williamson, C. (eds) *Lessons on Foreign Aid and Economic Development*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-22121-8_7

Egypt Government Budget <https://tradingeconomics.com/egypt/government-budget#:~:text=Government%20Budget%20in%20Egypt%20averaged,percent%20of%20GDP%20in%202016.>

Filipovic, A. 2006 Impact of Privatization on Economic Growth, *Undergraduate Economic Review*, σ. Vol. 2: Iss. 1, Article 7. Διαθέσιμο στο: <https://digitalcommons.iwu.edu/uer/vol2/iss1/7>

Costa, G. C. 1991. External Debt of Developing Countries: Crisis of Growth. *Economic and Political Weekly*, 26(8), 433–438. Διαθέσιμο στο: <http://www.jstor.org/stable/4397373>

Grzegorz, G. 2009 THE PROBLEM OF EXTERNAL DEBT OF DEVELOPING COUNTRIES (THE CASE OF NORTH AFRICA). *Les Cahiers du CREAD* <https://www.imf.org/external/pubs/ft/exrp/macropol/eng/>

International Bank For Reconstruction And Development Program Document For A Proposed Loan In The Amount Of Us\$1,000 Million To The Arab Republic Of Egypt For A Second Fiscal Consolidation, Sustainable Energy, And Competitiveness Programmatic Development Policy Financing 2016. Διαθέσιμο στο: https://ewdata.rightsindevelopment.org/files/documents/28/WB-P161228_bf7oUWI.pdf

Irwin, D. & Ward O. 2021 What is the “Washington Consensus?” <https://www.piie.com/blogs/realtime-economic-issues-watch/what-washington-consensus>

Heckelman J. Knack S. 2005 Foreign Aid and Market-Liberalizing Reform. *The World Bank*

Jia, S. (2019). Foreign Aid Conditionality and Economic Growth. In: Dutta, N., Williamson, C. (eds) *Lessons on Foreign Aid and Economic Development*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-22121-8_2

Kim T. Y. και Heshmati, A. 2014. *Economic Growth The New Perspectives for Theory and Policy*. Springer Heidelberg New York, Dordrecht London, DOI 10.1007/978-3-642-40826-7

Masr, M. 2015. World Bank approves US\$1 bn loan for Egypt, scales up overall support. Διαθέσιμο στο: <https://www.madamasr.com/en/2015/12/17/news/economy/world-bank-approves-us-1-bn-loan-for-egypt-scales-up-overall-support/>

Market Failure. The inefficient distribution of goods and services in the free market. (2022) CFI Team. Διαθέσιμο στο: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/market-failure/>

oe.cd. Paris Declaration and Accra Agenda for Action. Διαθέσιμο στο: <https://www.oecd.org/dac/effectiveness/parisdeclarationandaccraagendaforaction.htm>

Onwuka, E. C. 2006. World Bank Development Policies and Poverty Alleviation in Africa. *Africa Development / Afrique et Développement*, 31(4), 104–120. <http://www.jstor.org/stable/24483878>

Palagashvili, L. 2019. Evaluating Aid Agencies: Challenges, Comparisons, and Causes of Best Aid Practices. In: Dutta, N., Williamson, C. (eds) *Lessons on Foreign Aid and Economic Development*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-22121-8_5

Privatization, Governance and Economic Development in Developing Countries 2008 Adams S. & Mengistu B. *Journal of Developing Societies* 24, 4 DOI: 10.1177/0169796X0902400401

Reuters Staff (2015). Egypt negotiating \$3 billion loan from World Bank. Reuters. Διαθέσιμο στο: <https://www.reuters.com/article/us-egypt-economy-idUSKCN0S817120151014>

Sharma, P. 2013. Bureaucratic imperatives and policy outcomes: The origins of World Bank structural adjustment lending, *Review of International Political Economy*, 20:4, 667-686, DOI: 10.1080/09692290.2012.689618

Siddiqi, Q. S. 1962. "WORLD BANK AND STATE POLICIES FOR ECONOMIC DEVELOPMENT." *Pakistan Horizon*, vol. 15, no. 4, pp. 285–95. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/41392732>. Accessed 8 Aug. 2022.

Spengler, J. J.. "David Ricardo." 2022. *Encyclopedia Britannica*, September 7, <https://www.britannica.com/biography/David-Ricardo>.

Steuer, C. 2020 Egypt's Struggle for Stability in a Volatile Environment. *Centre national de la recherche scientifique (Ladys / ERC TARICA)*. Διαθέσιμο στο: Paris. <https://www.iemed.org/publication/egypts-struggle-for-stability-in-a-volatile-environment/>

Teichman, J. 2004. The World Bank and Policy Reform in Mexico and Argentina. *Latin American Politics and Society*, 46(1), 39–74. <http://www.jstor.org/stable/3177081>

The World Bank. Our Expanded Strategy 2019 Διαθέσιμο στο: <https://www.worldbank.org/en/region/mena/brief/our-new-strategy>

The World Bank. Egypt Inclusive Growth for Sustainable Recovery DPF – Questions and Answers. 2021 Διαθέσιμο στο: <https://www.worldbank.org/en/country/egypt/brief/egypt-inclusive-growth-for-sustainable-recovery-dpf-questions-and-answers>

Todaro P. M και Smith S. C. (2017) *OIKONOMIKH ANAITYΞH*, Αθήνα: Εκδόσεις Τζιολα

Todaro P. M και Smith S. C. (2022) *OIKONOMIKH ANAITYΞH*, Αθήνα: Εκδόσεις Τζιολα

Understanding International Capital Markets. https://saylordotorg.github.io/text_international-business/s11-02-understanding-international-ca.html#:~:text=shortage%20of%20funds.-,International%20capital%20markets%20provide%20forums%20and%20mechanisms%20for%20governments%2C%20companies,from%20this%20issuance%20or%20sale.

United Nations Office on Drugs and Crime. 2011. Impact of Corruption on Development and how States can Better Tackle Corruption Under the Spotlight at UN Anti-Corruption Conference in Morocco. *United Nations*. Διαθέσιμο στο: <https://www.unodc.org/islamicrepublicofiran/en/impact-of-corruption.html>

World Bank Group. 2015. International Bank For Reconstruction And Development International Finance Corporation Multilateral Investment Guarantee Agency Country Partnership Framework For The Arab Republic Of Egypt For The Period Fy 2015-2019. *World Bank Publications*. Διαθέσιμο στο: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/773051468197407822/pdf/94554-REVISED-R2015-0231-PUBLIC-disclosed-12-21-15-Box394824B.pdf>

World Bank Group. The World Bank In Egypt. 2022. The World Bank Group is preparing a new Systematic Country Diagnosis (SCD) to inform the new CPF 2022–2026, with job creation and socio-economic inclusion the core theme. Διαθέσιμο στο: <https://www.worldbank.org/en/country/egypt/overview#1>

World Bank Group. 2019. International Bank For Reconstruction And Development International Finance Corporation Multilateral Investment Guarantee Agency Performance And Learning Review Of The Country Partnership Framework For The Arab Republic Of Egypt For The Period Fy15-Fy19. Διαθέσιμο στο: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/631951556806695755/pdf/Egypt-Arab-Republic-of-Performance-and-Learning-Review-of-the-Country-Partnership-Framework-for-the-Period-of-FY15-FY19.pdf>

World Bank Group. 2019. The World Bank Group and the International Monetary Fund (IMF) . Διαθέσιμο στο: <https://www.worldbank.org/en/about/history/the-world-bank-group-and-the-imf#:~:text=The%20World%20Bank%20Group%20works,monitor%20of%20the%20world%27s%20currencies.>

World Bank, Press Release. 2016. World Bank and Egypt sign a US\$1 Billion Loan to Support Inclusive Growth in Egypt

<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2016/12/22/world-bank-and-egypt-sign-a-us1-billion-loan-to-support-inclusive-growth-in-egypt>

World Bank. 2015. Program information document. *World Bank*. Διαθέσιμο στο: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/477371468187736085/pdf/100930-PGID-P157704-Revised-Appraisal-Stage-Box393263B-PUBLIC.pdf>

Young, A.T. και Padilla, E.L. 2019. Foreign Aid and Recipient State Capacity. In: Dutta, N., Williamson, C. (eds) *Lessons on Foreign Aid and Economic Development*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-22121-8_8

Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων. 2022. *Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων*. Αθήνα: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Διαθέσιμο στο: <https://www.gov.gr/el/sdg/starting-running-and-closing-business/credit-insurance/general/export-credit-insurance-organization-e-c-i-o>

Ρεππας, Α. Π. 1988. *Οικονομική Αναπτυξη: Οι Θεωρησεις Των Κλασικων Adam Smith David Ricardo John Stuart Mill Karl Marx*, Αθήνα: ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ.

https://en.wikipedia.org/wiki/World_Bank